

TRƯỜNG ĐẠI HỌC PHAN THIẾT

KỲ 2

THÁNG 12 - 2023

NGHỆ SĨ AN KHOA HỌC – KHOA DU LỊCH

BAN CHỈ ĐẠO:

**TS. Tạ Hoàng
Giang**

TS. La Nữ Anh Văn

**ThS. Mai Ngọc
Khánh**

TRƯỜNG ĐẠI HỌC PHAN THIẾT

NỘI SAN KHOA HỌC

KHOA DU LỊCH

KỲ 2 – THÁNG 12 / 2023

BAN CHỈ ĐẠO:

**TS. Tạ Hoàng
Giang**

TS. La Nữ Anh Vân

**ThS. Mai Ngọc
Khánh**

MỤC LỤC

EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN TRADITIONAL CULTURAL HERITAGE AND SUSTAINABLE TOURISM DEVELOPMENT: A CASE STUDY OF LAK DISTRICT IN ĐAK LAK PROVINCE, VIETNAM	1
<i>Tạ Hoàng Giang¹, Lê Thị Quỳnh Hảo²</i>	1
CÁC YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN PHÁT TRIỂN DU LỊCH BỀN VỮNG: TRƯỜNG HỢP NGHIÊN CỨU Ở TỈNH BÌNH THUẬN	15
<i>Đinh Phi Hổ ¹, Võ Khắc Thường ², La Nữ Ánh Vân ³, Lê Anh Khoa ⁴</i>	15
ỨNG DỤNG PHẦN MỀM QUIZZZ TRONG GIẢNG DẠY CHO SINH VIÊN KHOA DU LỊCH TRƯỜNG ĐẠI HỌC PHAN THIẾT	32
<i>Võ Thị Kim Liên</i>	32
PHƯƠNG PHÁP HỌC TẬP HIỆU QUẢ	37
<i>Trần Thị Thu Hòa</i>	37
KINH NGHIỆM HỌC TẬP HIỆU QUẢ	43
<i>Nguyễn Ngọc Mỹ Trân</i>	43
GIẢI PHÁP LÀM VIỆC NHÓM SINH VIÊN HIỆU QUẢ	46
<i>Lưu Thị Ngọc Châu</i>	46
TÌM HIỂU ĐẶC SẢN NƯỚC MẮM PHAN THIẾT	50
<i>Trần Ngọc Sang</i>	50
TÌM HIỂU ĐỊA DANH CÓ TỪ “TÀ” Ở BÌNH THUẬN	53
<i>Lê Thị Trâm</i>	53

**EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN TRADITIONAL CULTURAL
HERITAGE AND SUSTAINABLE TOURISM DEVELOPMENT: A CASE
STUDY OF LAK DISTRICT IN DAK LAK PROVINCE, VIETNAM**

Tạ Hoàng Giang¹, Lê Thị Quỳnh Hảo²

Abstract:

In the current trend of globalization, the issue of preserving and promoting national cultural identity is always considered important and given top priority by countries. In Vietnam, the tourism industry is identified as a key economic sector, performing the task of both promoting cultural values and socio-economic development. The recent growth and development of tourism have led to a challenge: many cultural heritages are over-commercialized, transformed, and have their values reduced. To effectively manage and exploit cultural heritage, promote sustainable tourism development, promote the role of cultural heritage associated with sustainable tourism development, and demonstrate responsibility, as well as the vision of Vietnam in its strategy to preserve cultural heritage associated with sustainable development. This study focuses on researching the traditional cultural heritage of ethnic minorities in Lak district, Dak Lak province, and its close connection with the sustainable tourism development strategy, promoting the strengths and potential of Lak district tourism in the future.

Keywords: cultural heritage, tourism, sustainable tourism development, Dak Lak province.

1. Introduction

Tourism is one of the largest industries globally, with a fast-growing market focused on pristine environments. Tourism benefits local communities through revenue generation and employment. However, tourism can also threaten livelihoods by destroying habitats, disturbing wildlife, affecting water quality, and threatening local communities through overdevelopment and crowding. and disrupt local cultural values. In addition, mass tourism often does not benefit local communities when tourism revenues are captured by outside operators. And as a result, tourism can destroy many of the resources on which it depends. In contrast, sustainable tourism is carefully planned to bring benefits to local communities, respect local culture, preserve

natural resources, and directly benefit the community. local communities and educate both visitors and local residents about the importance of conservation. Sustainable tourism attracts a large number of tourists-- those who prefer “nature tourism”, “community tourism,” or “ecotourism” which are types of tourism that focus on appreciating the wilderness, wildlife, and local cultural values.

Travelers tend to look for remote destinations. They want to have more experience in areas that have not been devastated. Culturally, many tourists want to avoid the boredom of similar tourist environments and want to experience biodiversity and the richness of local culture. Domestic and international tourists seek environmental education programs, are willing to pay sightseeing tickets, and prefer to purchase local products and services to further support the community.

Lak district is located in the southeast of Dak Lak province, bordering Lam Dong province via National Highway 27, an important traffic route in economic exchanges in the Central Highlands region, about 54 km from Buon Ma Thuot City along the national highway 27. The total natural area is 1,256 km², and there are 11 commune-level administrative units (including 10 communes and one town). The district's population is nearly 70 thousand people, including 16 ethnic groups living together. Although material life is still difficult, investment infrastructure is not synchronous, the poverty rate is still high, and facilities and funds are reserved for the development of culture and the arts in general and work. Managing, protecting, and promoting the value of monuments has not met actual needs. For local residents, tourism not only has economic impacts but also impacts their personal lives. Tourism impacts their way of life, traditions, and culture, as well as their livelihoods.

The study addresses the research questions as follows:

What are the effective management strategies for cultural heritage that can promote sustainable tourism development?

What is Vietnam’s responsibility and vision in preserving cultural heritage and promoting sustainable development?

The paper focuses on understanding the traditional cultural heritage of ethnic minorities in Lak district, Dak Lak province, and its close connection with the

sustainable tourism development strategy, promoting the strengths and potential of Lak district tourism in the new era.

2. Theoretical basis for sustainable tourism development

Tourism has long been an important economic activity, and well-planned sustainable tourism programs provide opportunities for visitors to learn about natural areas, local communities, and the importance of preserving local culture. Furthermore, sustainable tourism activities can generate income for local communities. Sustainable tourism has its own strengths as a necessary mechanism for local communities to benefit from biodiversity and environmental resources.

According to the World Conservation Union (1996), sustainable tourism is “environmentally responsible travel and visits to natural areas to enjoy and appreciate nature (and all its cultural features). accompanied, both past and present) in a manner that promotes conservation, has low visitor impact, and provides benefits for proactive community socio-economic participation”

Sustainable tourism has three main components, referred to as "three legs" (International Ecotourism Society, 2004):

Environmentally friendly, sustainable tourism has a low impact on natural resources. It minimizes impacts on the environment (plants and animals, habitats, living resources, energy use, pollution, etc.) and strives to be beneficial to the environment.

Socially and culturally close, it does not harm the social or cultural structures of the community in which they are performed. Instead, it respects local culture and traditions. Engage stakeholders (individuals, communities, tour operators, and government administrators) in all stages of planning, development, and monitoring, and educate stakeholders about their role.

Economically, it contributes to the community and generates a fair and stable income for the local community and as many other stakeholders as possible. It brings benefits to the owner, employees, and people around them. It doesn't start simply and then collapse quickly due to poor business practices. Sustainable development is a process of compromise between economic, natural, and social systems. That is,

sustainable development must ensure that three economic, social, and environmental goals are in harmony with each other (Barton, 2007).

Sustainable development is the result of integrating the economy, society, and environment to find a common area or common voice to ensure sustainability. "Sustainable development means economic growth coupled with the protection of environmental quality. The essence of this form of development is to develop a stable relationship between human activities and the natural world without reducing the prospects for future generations to enjoy a quality of life at least as good as our present one. Many observers believe that the democratic participation of interest groups will be a prerequisite for achieving sustainable development (Mintzer, 1992).

A tourism business unit that meets all three of the above criteria will have good business results. This means undertaking tourism in ways that do not destroy natural, cultural, and economic resources but also encourage appreciation of the resources on which tourism depends. Businesses that are conducted based on these three criteria can enhance natural resource conservation, appreciate cultural values, and bring revenue to the community.

3. Current status of tourism exploitation and cultural heritage conservation in Lak district, Dak Lak province

In the area, there are currently 03 communes and towns with ranked relics, for a total of 04 relics, including 02 national-level relics (Bim Bep Waterfall Scenic Relics, historical and cultural relics). Lak Lake scenic spot) and 02 provincial-level relics (historical relic of Three-Storey Stone Cave, scenic relic of Lieng Puh Pet waterfall)

3.1. Preparation, propaganda, introduction, and promotion of heritage for tourism development

In the past 5 years, Lak district has focused on investing and building a national historical and cultural relic, the Lak Lake landscape, to become a key tourist area of the province. In the immediate future, infrastructure investment and traffic routes for Lak Lake tourist area are invested and built with a total length of about 7.0km, 6.0m wide road surface with asphalt stone structure; an asphalt road in Jiun village; a cement concrete road in M'Lieng village connecting with National Highway 27 to Lien

Son town center; lighting power lines around the lake shore of 5,274m; and routes serving potential exploitation. Ecotourism: the road from Highway 27 km 34 + 200 to Yang Tao commune, connecting with M'Lieng village, has been completed to create conditions for tourism development.

Propaganda, dissemination, and education of laws on the management and conservation of monuments are focused on in many forms to create the interest of the social community in the protection and promotion of values. relics. Build large billboards introducing relics placed on major roads and relic sites to serve the residential community and tourists. In addition, the district has printed and organized propaganda of the Cultural Heritage Law, by-law documents, regulations, publications, etc., sent to the People's Committees of communes, towns, and relic management units.

Develop video clips, reports, pages, and introductory columns to promote Lak district's tourism potential, scenic spots, and typical cultural features of the M'Nong people on the district's electronic information portal and the district's radio and television system.

The District People's Committee instructed the authorities to work with the People's Committees of communes and towns to directly manage the relics after the competent authorities ranked the relics. Preside over and coordinate with relevant agencies, units, organizations, and individuals to install boundary markers of relic protection areas according to the minutes of zoning of relic protection zones for ranked relics. Monuments with approved planning ensure the principle of clearly delineating the boundaries of relic protection areas with outside areas according to the minutes of protection zoning in the monument ranking dossier and planning approved by competent authorities. Approval authority to hand over the landmark to the unit assigned to directly manage the monument

3.2. Regarding protecting and promoting material cultural values

In the district, there are currently two national-level relics: the Lak Lake historical and cultural relics recognized in Decision No. 534/QĐ-BVHTTĐL dated May 11, 1993, of the Ministry of Culture, Sports, and Tourism. Tourism and scenic relics of Bim Bep waterfall are recognized in Decision No. 4480/QĐ-BVHTTĐL

dated December 23, 2015 of the Ministry of Culture, Sports, and Tourism; 02 provincial-level relics: historical relic Three-Storey Stone Cave, Krong No commune was recognized in Decision No. 454/QĐ-UBND dated March 6, 2020, of the Provincial People's Committee. Lieng Puh Pet waterfall scenic relic (three-storey waterfall) is recognized in Decision No. 3247/QĐ-UBND dated November 22, 2021 of the Provincial People's Committee. Developing tourism on the basis of exploiting relics is always associated with preserving diversity and preserving the values of historical and cultural relics, with exploitation for tourism being a great advantage in preserving and exploiting relic values.

3.3. Regarding protecting and promoting intangible cultural values

The work of preserving and promoting intangible cultural values is emphasized; the restoration of rituals, folk games, and traditional sports is maintained and developed, contributing to preserving cultural identity, and nationalization. In recent years, the district has organized 17 gong teaching classes.

Khan (Epic) of the Ede people, the Ede people's rhymes, and the Mngong people's longevity celebration have been included in the National Intangible Cultural Heritage List.

Promoting and preserving intangible cultural heritage: Every year the district conducts surveys and inventories of heritage, organizes classes to teach gong playing, and restores traditional rituals and festivals of the Mngong people.

3.4. Existences

Lak district is a poor district, so the allocation of funds to repair and embellish monuments is very limited, and socialization work also faces many difficulties.

The work of restoring and embellishing relics has received attention but is still slow and has not met specific actual needs, such as: the road to the provincial historical relic Three-story Stone Cave has not been repaired; The connection between promoting the value of monuments and landscapes in the district and the tourism sector has not been very effective.

Some relics have been ranked, but there is no funding to restore and embellish the relics. In recent years, provinces, districts, and communes have paid attention to directing, supporting funding, and mobilizing socialized funds for the restoration and restoration of monuments, but they still have not met practical requirements, or met the aspirations of the people.

The direction and administration of party committees and authorities at some establishments are sometimes not really close to protecting relics; cultural staff at the facility do not have much practical experience in the field of management and protection of cultural heritage.

3.5. *Causes*

Lak is a district with complex terrain, an uneven population, and difficult economic conditions. Funding for cultural preservation mainly depends on the budget, so it is still limited.

Grassroots cultural officials still lack experience in advising and helping grassroots authorities carry out propaganda, promotion, and promotion of the value of relics.

There is a lack of specific mechanisms, policies, and sanctions to encourage and call for contributions from organizations and individuals participating in activities to protect and promote the value of historical and cultural relics.

Awareness of cultural heritage and the protection of cultural heritage is still not really deep in the community; promotion and introduction work is not professional, therefore it does not attract regular visitors and tourists. often associated with tourism development.

Human resources for monument management at all levels are still weak and do not have specialized expertise, thus lacking knowledge and experience and not commensurate with practical requirements. The regime for non-specialized officials and activists is not guaranteed because most activities at monuments are not self-funded.

The time to carry out the procedures for agreement, appraisal, and approval for the restoration of monuments must go through many steps and is lengthy, with many overlaps between the provisions of heritage law and the law on construction, causing difficulties. difficulties in repairing, embellishing, and mobilizing resources for renovation

4. Proposed solutions for sustainable tourism development in Lak district, Dak Lak province

4.1. Propagating, disseminating, promoting, and introducing cultural heritage values associated with tourism development

Improve the quality and form of propaganda, introduction, and promotion of 03 national intangible cultural heritages in the province on mass media and social networks associated with tourism development. Deploy the construction of welcome gates and signposts to tourist areas, attractions, landscapes, and relics in the area. Compile, publish, and release video clips introducing national intangible cultural heritage in the province. Develop a tourism guidebook for Lak district to introduce tourist attractions, entertainment venues, etc.in Lak district to tourists. Publish publications on the performing arts of national intangible cultural heritages in the province to serve the work of preserving, teaching, disseminating, and promoting tourism. Propaganda and promotion through competitions and performances of national intangible cultural heritage at regional, regional, and nationwide cultural and tourism events; Coordinate with travel companies in building tours, routes, and tourism products associated with localities with intangible cultural heritage to reach tourist markets.

4.2. Organizing the restoration and performance of national intangible cultural heritages associated with tourism development

Support and organize the restoration of performances and the dissemination of national intangible cultural heritage values in communities, families, schools, and tourist areas and destinations. Choose to restore typical ethnic cultural spaces in villages, community tourism shops, during Tet holidays, major national holidays, traditional festivals... to exchange, perform, and create a realistic environment Practicing and transmitting various types of national intangible cultural heritage, folk

songs, folk dances, etc. creating cultural products to meet the needs of community tourism and cultural tourism.

Organize the Lak district dugout boat racing festival every year at the national historical and cultural scenic spot of Lak Lake. Build models of clubs and mass performing arts teams that operate regularly and effectively to serve tourism development and preserve and promote national intangible cultural heritage in the locality. Support artisans to organize heritage performance practices to preserve national intangible cultural heritage in community life; promote the role of customary law in preserving cultural values. Research, restore, and collect intangible cultural heritage to organize annual practices and performances associated with local tourism development activities. Organize competitions, performances, festivals, and mass cultural and artistic exchanges; perform national intangible cultural heritage on holidays, the Day of Great Unity of Vietnamese Peoples, Vietnamese Cultural Heritage Day, and in traditional festival activities at the locality

4.3. Organize teaching classes and introduce extracurricular educational activities at schools

Organizing the introduction of gong cultural heritage into Ethnic Minority Boarding Schools in the province in order to stimulate passion and build a successor team to ensure the inheritance and promotion of the heritage from generation to generation. other systems to maintain, preserve, and promote. Integrate hands-on activities and practicing heritage performances into club activities in schools with rich, creative, and practical forms. Every year, continue to open teaching classes (at least 1 class/heritage/year) of national intangible cultural heritage in localities. Introducing national intangible cultural heritage to serve tourism development, promoting and introducing propaganda in conference programs and tourism promotion events of the province. Research and compile teaching materials on the national intangible cultural heritage of the Ede and Mnong ethnic groups at all levels, focusing on ethnic boarding and semi-boarding schools suitable to the actual conditions of the ethnic groups. school; organize cultural and artistic exchanges for students to propagate, educate, and raise awareness about preserving and promoting good cultural traditions in general and the value of intangible cultural heritage as a national body for the younger generation.

Coordinate with artisans to organize performances and experiences, combined with teaching national intangible cultural heritage in schools in the province.

4.4. Have policies to support artisans and organizers who practice, transmit, preserve, and promote the value of national intangible cultural heritage

Every year, there is a policy to support artisans and heritage holders to create conditions for maintaining practice, participating in conservation activities, and promoting the value of national intangible cultural heritage locally.

Supporting individuals and reputable people with skills in performing folk arts to strive to become a team of artisans who transmit know-how and practical knowledge of intangible cultural heritage in general and heritage. In particular, national intangible culture in particular participates in activities of teaching traditional culture to young generations in schools, communities, and localities.

There are preferential mechanisms and policies to create conditions for businesses and individuals to invest in and exploit the value of national intangible cultural heritage in local economic and tourism activities.

Develop specific support policies for artisans contributing to the maintenance, preservation, and transmission of know-how and practical knowledge of intangible cultural heritage included in the List of national and national intangible cultural heritage inscribed on the UNESCO List

4.5. Fostering and training to improve the capacity of cultural officials and cultural subjects (artisans, prestigious people, etc.) in the management, preservation, and promotion of national cultural heritage values locally

Promote propaganda work and mobilize the entire political system, from the province to the grassroots and ethnic people, especially the owners of heritage, to be deeply aware of the responsibility to protect and promote the value of the land. national intangible cultural value. Coordinate with central and local news and press agencies to propagate national intangible cultural heritages on mass media, introduce and promote domestic and international heritage in many forms suitable to the actual situation. Training, fostering, and improving professional qualifications, skills, and legal knowledge on preserving and promoting traditional culture and exploiting and

building cultural tourism services and products for the working team at the grassroots. Improving the capacity to practice and teach intangible culture to artisans, and prestigious people; Fostering and training to improve the capacity of cultural officials, civil servants, and cultural subjects in tourism knowledge and communication skills for tourism; create conditions for tourism and culture managers to learn experience in managing and exploiting resources in provinces and regions in the region to serve tourism development and cultural heritage preservation.

4.6. Build itineraries connecting national cultural heritage with tourism development

Connecting areas with national cultural heritage to tours and tourist routes of the province.

Connecting national intangible cultural heritage and typical types of heritage (gong festivals, folk songs, folk dance, folk music, etc.) to build a heritage journey.

Organize training courses on tourism and tourism services associated with national intangible cultural heritage according to the specific types of the Ede and M'nong ethnic groups

4.7. Applying science and technology to preserving and promoting cultural heritage values associated with tourism development

Apply science and technology to research, collect, restore, preserve, and promote the value of all types of national intangible cultural heritage. Digitize national intangible cultural heritage data and other types of traditional heritage to serve conservation, scientific research, teaching, and propaganda, and promote tourism development. Exploit and promote digital resources of data on national intangible cultural heritage on cyberspace platforms through: Facebook, Zalo, Youtube, Fanpage, Tiktok, etc. connecting with markets, objects, products, and tourism. Connect with tourism service companies to build and develop specific tourism products.

5. Conclusion

Preserving and promoting traditional cultural values is a normative issue in building an advanced Vietnamese culture imbued with national identity and is one of

the basic contents of the development strategy. cultural development during the transition period to socialism. The traditional cultural values of the Vietnamese people in general and the traditional cultural values of the Central and Central Highlands regions in particular are not only rich and diverse but also have many heritages reaching the pinnacle of culture. mankind. Protecting, transmitting, and promoting the unique values of three national intangible cultural heritages: Khan (Epic) of the Ede people, the Ede people's rhymes, and the Mnong people's longevity celebration have been sustainably included in the National Intangible Cultural Heritage List, creating resources for tourism development and contributing to cognitive transformation. community awareness of intangible cultural heritage, meeting the people's needs for cultural enjoyment; and, at the same time, attract and mobilize all resources for the preservation and promotion of the value of national intangible cultural heritage associated with the tourism development of Dak Lak province.

Effectively deploying the resolution on preserving and promoting gong culture in Dak Lak province in the period 2022 - 2025, the people of Lak district need to raise awareness, develop national pride, and honor cultural heritage values. intangible transformation of the nation; encourage the creation of new cultural values; promote domestic and foreign tourism; contribute to gradually reducing the difference in living standards and cultural enjoyment between regions and peoples; link the development economy with the preservation and development of ethnic cultures; and at the same time it is necessary to raise the will to strive and determine to overcome all difficulties, concentrate all resources, and effectively carry out the work of preserving and promoting the cultural heritage of ethnic minorities, which is associated with sustainable tourism development.

REFERENCES

Decision No. 1719/QĐ-TTg on approving the national target program for socio-economic development in ethnic minority and mountainous areas for the period 2021-2030. Phase I: from 2021 to 2025.

Decision No. 2615/QĐ-UBND dated October 30, 2020 of the Provincial People's Committee approving the Project to preserve and promote the value of relics in Dak Lak province until 2025, with a vision to 2030

Decree No. 98/2010/ND-CP dated September 21, 2010 of the Government detailing the implementation of a number of articles of the Law on Cultural Heritage and the Law amending and supplementing a number of articles of the Law on Heritage culture;

Barton, H. 2007. International institute for environment and development – IIED.

Mintzer, I. M. (Editor). 1992. Confronting Climate Change: Risks, Implications and Responses. Cambridge: Cambridge University Press. xiv + 381 p, illustrated, soft cover

Official Dispatch No. 816/UBND-VHTT dated May 8, 2020 of the District People's Committee on strengthening management and protection of monuments during the 2020 stormy season;

Plan No. 07/KH-UBND dated June 1, 2022 on cultural development of Dak Lak province in the period 2021-2025, orientation to 2030.

Plan No. 111/KH-UBND dated March 24, 2021 on organizing and implementing the Project to preserve and promote the value of relics in the district until 2025, with a vision to 2030;

Plan No. 107/KH-UBND dated April 7, 2022 of the District People's Committee on implementing Resolution No. 10 of the District People's Council on preserving and promoting gong culture in the period 2022-2025 in the area Lak district;

Plan No. 104/KH-UBND dated April 29, 2020 of Lak District People's Committee on organizing the Lak District Gong Cultural Festival in 2020;

Plan No. 242/KH-UBND dated November 4, 2020 of the District People's Committee on opening a gong playing class for teenagers in Lien Son town and children of Lak District Boarding School for Ethnic Minorities in 2021 ;

Plan No. 59/KH-UBND dated February 24, 2022 of Lak District People's Committee on opening classes to teach gong playing to teenagers in Dung village, Dak Phoi commune and Phi Dih Ja B village, Krong No commune Lak district;

Resolution No. 120/2020/QH14 dated June 19, 2020 of the National Assembly on approving the investment policy of the National Target Program for socio-economic development in ethnic minority and mountainous areas period 2021-2030;

Resolution No. 12/NQ-CP dated February 15, 2020 of the Government on implementing Resolution No. 88/2019/QH14 dated November 18, 2019 of the National Assembly on approving the Master Development Project socio-economy of ethnic minority and mountainous areas in the period 2021-2030;

Resolution No. 10/2021/NQ-HDND Dak Lak, dated December 17, 2021 on preserving and promoting gong culture in Dak Lak province, period 2022-2025.

Resolution No. 08/2021/NQ-HDND dated August 13, 2021 on supporting the development of community tourism in ethnic minority villages and hamlets in Dak Lak province, period 2021- 2025.

Thông tin tác giả

[1] TS. Tạ Hoàng Giang: Email: thgiang@upt.edu.vn; Trường Đại học Phan Thiết

[2] TS. Lê Thị Quỳnh Hảo: Email: haoltq@dlu.edu.vn; Trường Đại học Đà Lạt

CÁC YẾU TỐ ẢNH HƯỞNG ĐẾN PHÁT TRIỂN DU LỊCH BỀN VỮNG: TRƯỜNG HỢP NGHIÊN CỨU Ở TỈNH BÌNH THUẬN

Đinh Phi Hồ¹, Võ Khắc Thường², La Nữ Ánh Vân³, Lê Anh Khoa⁴

Tóm tắt:

Nghiên cứu này xác định các yếu tố ảnh hưởng phát triển du lịch bền vững ở tỉnh Bình Thuận. Dữ liệu phục vụ mục tiêu nghiên cứu được thu thập thông qua khảo sát tổng hợp trên 200 quan sát (Chuyên gia, nhà quản lý doanh nghiệp và du khách) ở Bình Thuận. Sau đó, dữ liệu được phân tích bằng cách sử dụng phương pháp phân tích nhân tố khám phá để kiểm tra mối quan hệ nêu trên. Nghiên cứu phát hiện các yếu tố ảnh hưởng đến phát triển du lịch bền vững bao gồm: Xúc tiến quảng bá du lịch; Cộng đồng địa phương; Nguồn nhân lực du lịch; Đa dạng các loại hình dịch vụ du lịch; Tài nguyên du lịch; Cơ sở hạ tầng.

Từ khoá: du lịch bền vững; mô hình phân tích nhân tố khám phá; Bình Thuận.

1. Giới thiệu

Phát triển du lịch đang trở thành ngành kinh tế quan trọng đối với các quốc gia. Tuy nhiên, phát triển du lịch bền vững lại là vấn đề thách thức, đặc biệt trong bối cảnh suy thoái kinh tế toàn cầu, biến đổi khí hậu và tác động dịch bệnh. Phát triển du lịch bền vững cũng đang là vấn đề thách thức của Việt Nam nói chung và nói riêng ở Bình Thuận. Để duy trì sự phát triển du lịch bền vững, trước hết cần nhận diện các yếu tố ảnh hưởng đến phát triển bền vững. Nghiên cứu này tập trung vào (i) Xác định các yếu tố ảnh hưởng đến phát triển du lịch bền vững; (ii) Xây dựng mô hình định lượng về mối quan hệ trên; và (iii) Hàm ý các chính sách phát triển du lịch bền vững cho tỉnh Bình Thuận. Nghiên cứu sử dụng dữ liệu thu thập được từ một cuộc khảo sát trên 200 quan sát (Chuyên gia, nhà quản lý doanh nghiệp và du khách) ở Bình Thuận nhằm tạo cơ sở thực tiễn cho mô hình đo lường. Bình Thuận sở hữu nhiều tiềm năng để phát triển du lịch: Với 192 km bờ biển cùng nhiều bãi biển đẹp, bãi cát trắng vô tận, cảnh quan thơ mộng, môi trường trong lành cùng với đó là các di sản văn hóa (Khu Di tích lịch sử trường Dục Thanh, Chùa Cổ Thạch, Nhà thờ Chánh tòa, Tháp Po Dam, Tháp Chăm Posah Inur, Khu di tích lịch sử văn hóa Dinh Thầy Thím, Lầu Ông Hoàng), và nhiều lễ hội văn hóa truyền thống đặc sắc (Lễ hội Nghinh Ông, Cầu Ngư, Lễ hội

Katê); Các hòn đảo còn khá hoang sơ như Cù Lao Câu, Hòn Bà, Kê Gà và đảo Phú Quý; Sinh thái miền núi Tánh Linh, nơi đây có vô vàn những khung cảnh đẹp thơ mộng, các khu bảo tồn, hồ nước, suối; Sinh thái năng lượng điện (Điện gió, mặt trời, thủy điện). Bình Thuận còn rất thuận lợi về giao thông cả đường bộ - đường biển - đường sắt, tuyến cao tốc Bắc - Nam đi qua tỉnh (Phan Thiết - Dầu Giây, Phan Thiết - Vĩnh Hảo) và Dự án nâng cấp, mở rộng sân bay Phan Thiết (Việt Hương, 2022). Với 600 cơ sở lưu trú đang hoạt động kinh doanh với 17.500 phòng; 550 căn hộ và 315 biệt thự cho thuê, đảm bảo phục vụ đa dạng các dòng du khách vào cùng một thời điểm (Lê Phạm, 2022).

2. Tổng quan lý thuyết

Ngành du lịch được xem là một trong những ngành công nghiệp hàng đầu trên thế giới. Tuy nhiên, thời gian qua, những tác động suy thoái của du lịch đã trở thành một mối quan tâm lớn và cần quan tâm giải quyết. Với suy nghĩ này, khái niệm du lịch bền vững đã xuất hiện với mục đích giảm thiểu những tác động tiêu cực của hoạt động du lịch (Commission on Sustainable Development, 1999; Sharpley, 2003). Phát triển du lịch bền vững liên quan đến sự phát triển du lịch gắn với kinh tế, xã hội và môi trường (Briguglio & Cộng sự, 1996; Vellas & Becherel, 1999; WCED, 1987; Grundey, 2008). Ngành du lịch có tiềm năng đóng góp vào sự phát triển bền vững, đặc biệt là bằng cách tạo ra việc làm, bao gồm cả việc làm cho phụ nữ và những người yếu thế (Cukier, 2002). Mục đích của du lịch bền vững là tạo ra một cân bằng giữa bảo vệ môi trường, duy trì văn hóa truyền thống người dân bản địa, thiết lập công bằng xã hội và thúc đẩy các lợi ích kinh tế, đáp ứng nhu cầu của cộng đồng dân cư bản địa về cải thiện mức sống cả trong ngắn hạn và dài hạn (Maftuhah & Wirjodirdjo, 1977; Liu & Cộng sự, 2013) ở cả các quốc gia phát triển và đang phát triển (Mitchell & Hall, 2005) trong khi nhấn mạnh cả sự công bằng giữa các thế hệ (Liu, 2013) và dưới hình thức có thể duy trì khả năng tồn tại của nó trong một khu vực trong một khoảng thời gian không xác định (Butler, 1999). Trong du lịch cộng đồng, phát triển bền vững được áp dụng để cải thiện chất lượng cuộc sống của người dân bằng cách tối ưu hóa kinh tế địa phương, bảo vệ môi trường tự nhiên và nhân tạo, đồng thời cung cấp trải nghiệm du lịch chất lượng cao cho du khách (Stabler, 1997; Park & Yoon, 2009; Zolfani & Cộng sự, 2015) và hơn nữa, khuyến khích sự lan tỏa của giáo dục (Krippendorff (1982). Theo Jahan & Rahman (2016), phát triển du lịch bền vững cần quan tâm đến 3 khía cạnh: Sử

dụng tối ưu tài nguyên môi trường là yếu tố quan trọng trong phát triển du lịch, duy trì quá trình sinh thái và giúp bảo tồn tự nhiên di sản và đa dạng sinh học; Tôn trọng nét đẹp văn hóa của cộng đồng, bảo tồn di sản văn hóa được xây dựng và các giá trị truyền thống, đồng thời đóng góp vào sự giao thoa văn hóa chung quốc gia; Đảm bảo hoạt động kinh tế bền vững, lâu dài, mang lại lợi ích kinh tế xã hội cho tất cả các bên liên quan (địa phương, cộng đồng, doanh nghiệp và dân cư), tạo việc làm ổn định và thu nhập và góp phần xóa đói giảm nghèo.

Các yếu tố ảnh hưởng đến du lịch bền vững

Chen & Chen, J.S. (2011) lập luận rằng cơ sở hạ tầng du lịch là yếu tố quyết định sự thành công hay thất bại của việc phát triển các điểm đến du lịch. Greg & Derek (2000) nhấn mạnh sự đóng góp to lớn của cộng đồng địa phương đối với cơ sở hạ tầng du lịch, không có địa phương cộng đồng, các hoạt động du lịch bền vững không thể được đảm bảo, trừ khi, du lịch bền vững cũng mang lại những lợi ích nhất định cho cộng đồng địa phương. Do đó, sự phát triển bền vững của du lịch và cộng đồng địa phương có mối quan hệ chặt chẽ với nhau. Maia & Cộng sự (2005) cho rằng du lịch là một trong những các ngành kinh tế cần sự tham gia tích cực của các doanh nghiệp du lịch, đa dạng hóa các sản phẩm và dịch vụ du lịch để đáp ứng nhu cầu ngày càng tăng về cầu của du khách. Lisa (2012) cho rằng chính quyền địa phương hoặc các tổ chức du lịch phải có trách nhiệm, quyền hạn lớn hơn và tham gia trong việc quy hoạch và phát triển các điểm đến du lịch. Hollier & Lanquar (1996) cho rằng để phát triển du lịch bền vững, các quốc gia cần xây dựng một hệ thống giao thông du lịch, cải thiện các phương tiện công cộng tại khu du lịch các điểm đến, tăng cường các hoạt động hỗ trợ tại các điểm du lịch trong điều kiện thời tiết xấu, phát triển các chính sách giá phù hợp cho các mùa cao điểm và cung cấp các hoạt động du lịch phải hướng đến những nhóm khách hàng cụ thể. Phát triển du lịch, chính quyền địa phương cần tạo điều kiện cho cộng đồng địa phương tham gia. Nghiên cứu về phát triển du lịch bền vững ở India của Mamhoori & Nasim (2013) cho thấy chất lượng nhân lực (nhà quản lý, hướng dẫn viên) là yếu tố quan trọng thu hút du khách. Nghiên cứu về du lịch ở Indonesia của Lee & Syah (2018) cho thấy phát triển du lịch bền vững phải gắn với bảo vệ môi trường sống, sinh thái và tăng trưởng việc làm và thu nhập cho dân cư. Nghiên cứu về du lịch ở Thailand, Kattiyapornpong và cộng sự (2018) cho thấy để có thể phát triển bền vững cần đảm bảo lợi ích hài hòa cho các tác nhân (Chính quyền,

nhà đầu tư, doanh nghiệp và cộng đồng) tham gia hoạt động du lịch. Nghiên cứu về du lịch ở Turkey của Kisi (2019) cho biết cần quan tâm đến đa dạng hóa sản phẩm, sự kiện, chiến lược quảng bá và xây dựng thương hiệu, liên kết, hợp tác trong phát triển du lịch bền vững. Nghiên cứu về phát triển du lịch bền vững vùng duyên hải Nam Trung bộ, Việt Nam của Nguyen, Cong De & Cộng sự (2020) cho thấy có 11 yếu tố ảnh hưởng, bao gồm: Thể chế và chính sách phát triển du lịch, cơ sở hạ tầng, tài nguyên du lịch, nguồn nhân lực du lịch, sự đa dạng của các dịch vụ du lịch, hỗ trợ liên quan dịch vụ, hoạt động liên kết và hợp tác phát triển du lịch, xúc tiến và khuyến khích du lịch, sự hài lòng của khách du lịch, cộng đồng địa phương và các yếu tố khác. Theo nghiên cứu về du lịch ở Bà Rịa – Vũng Tàu, của Vu, Dong Van & Cộng sự (2020), có 12 yếu tố tác động đến phát triển du lịch bền vững bao gồm: kinh tế, xã hội, môi trường, tài nguyên du lịch nhân văn, tài nguyên du lịch tự nhiên, nguồn nhân lực du lịch, sản phẩm và dịch vụ du lịch, chất lượng du lịch, cơ sở hạ tầng, cơ sở vật chất kỹ thuật, quản lý chính quyền. Tổng hợp các nghiên cứu từ thập niên 1990 đến nay, có 6 yếu tố chính ảnh hưởng đến phát triển DLBV, bao gồm: hạ tầng; tài nguyên du lịch; nguồn nhân lực cho du lịch; sự đa dạng của dịch vụ du lịch; cộng đồng địa phương; xúc tiến quảng bá du lịch. Trên cơ sở các kết quả nghiên cứu liên quan nêu trên, các tác giả đề nghị các giả thuyết sau:

H1: Cơ sở hạ tầng tác động tích cực đến phát triển du lịch bền vững;

H2: Tài nguyên du lịch tác động tích cực đến phát triển du lịch bền vững;

H3: Nguồn nhân lực cho du lịch tác động tích cực đến phát triển du lịch bền vững;

H4: Sự đa dạng của dịch vụ du lịch tác động tích cực đến phát triển du lịch bền vững;

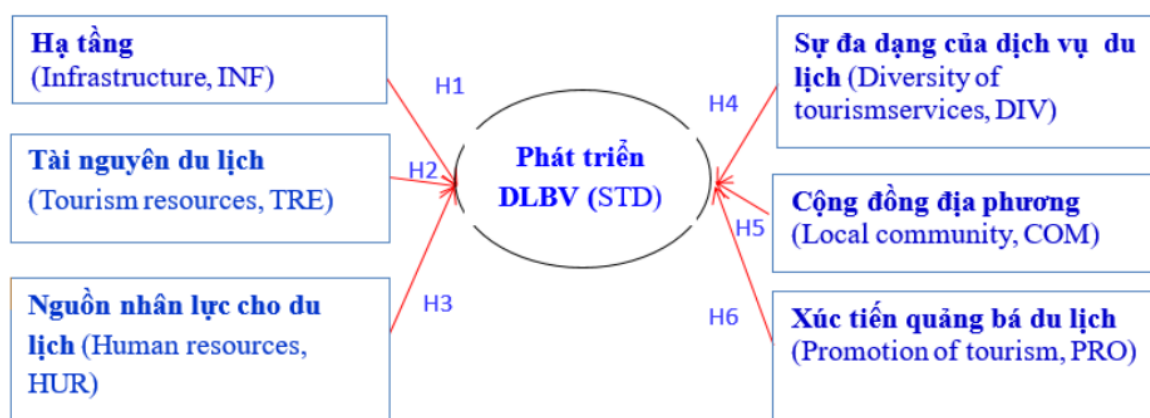
H5: Cộng đồng địa phương tác động tích cực đến phát triển du lịch bền vững;

H6: Xúc tiến quảng bá du lịch tác động tích cực đến phát triển du lịch bền vững.

3. Mô hình nghiên cứu

Tổng quan lý thuyết và nghiên cứu thực nghiệm là cần thiết để nghiên cứu thêm nhằm mở rộng lý thuyết, cung cấp thêm bằng chứng thực nghiệm và các hàm ý quản lý

liên quan đến phát triển du lịch bền vững. Các nghiên cứu trước đây nêu bật những hiểu biết sâu sắc về tác động của các mối quan hệ trên và đo lường các mối quan hệ bằng cách sử dụng các mô hình định lượng khác nhau, mô hình hồi quy riêng biệt, nhưng không cung cấp cơ sở đầy đủ cho một khung phân tích toàn diện về phát triển du lịch bền vững. Do đó, mục đích của nghiên cứu này là mở rộng các phát hiện từ các nghiên cứu trước đây về các yếu tố tác động đến phát triển du lịch bền vững, và phân tích bằng mô hình phân tích nhân tố khám phá. Nhóm nghiên cứu lựa chọn mô hình nghiên cứu cho Bình Thuận như Hình 1.

Hình 1. Mô hình nghiên cứu

4. Phương pháp nghiên cứu

Đo lường: Tất cả các thang đo được điều chỉnh từ các nghiên cứu trước để phù hợp với bối cảnh nghiên cứu tại Việt Nam. Chúng tôi thiết kế quy trình ba bước để tiến hành cuộc khảo sát. Đầu tiên, chúng tôi khảo sát bằng phương pháp chuyên gia trao đổi với 10 chuyên gia quản lý du lịch có ít nhất năm kinh nghiệm làm việc tại các cơ quan có liên quan đến ngành du lịch, là lãnh đạo các sở, cơ quan, ban ngành trên địa bàn TP. Phan Thiết để tham khảo các thang đo và các biến quan sát cho phù hợp với ngành du lịch. Thứ hai, một cuộc khảo sát thí điểm với 10 nhà quản lý các doanh nghiệp kinh doanh dịch vụ du lịch và 10 du khách ở Thành phố Phan Thiết nhằm kiểm tra lại bảng câu hỏi khảo sát không có sai sót và nội dung phù hợp. Mẫu được chọn dựa trên mức độ sẵn sàng tham gia nghiên cứu của người trả lời. Thứ ba, khảo sát toàn bộ với đối tượng là các chuyên gia (15 người), nhà quản lý doanh nghiệp (100 người) và khách du lịch (100 người) là những người đã trải nghiệm du lịch ở Bình Thuận. Tổng số có 215 người trả lời đã điền vào bảng câu hỏi.

Thang đo Likert năm khoảng cách bắt đầu từ “hoàn toàn không đồng ý” đến “hoàn toàn đồng ý” được sử dụng để đo lường tất cả biến quan sát. Để đo lường các thang đo “Tài nguyên du lịch”, và “Nguồn nhân lực du lịch”, 10 biến quan sát đã được đưa vào bảng câu hỏi. Thang đo này chủ yếu dựa vào nghiên cứu về du lịch ở Bà Rịa - Vũng Tàu của Vu, Dong Van & Cộng sự (2020) và được điều chỉnh cho phù hợp với bối cảnh Phan Thiết và có một số biến quan sát mới được các tác giả xây dựng từ kết quả thảo luận chuyên gia như “Nhiều di sản văn hóa, kiến trúc nghệ thuật, di tích lịch sử, bảo tàng, di tích, chùa, nhà thờ, miếu, mộ ... ấn tượng và độc đáo”; “Chất lượng nguồn nhân lực quản lý nhà nước về du lịch”. Thang đo “Cộng đồng địa phương” với 5 biến quan sát, dựa vào nghiên cứu về du lịch ở Thailand của Kattiyapornpong & Cộng sự (2018). Các thang đo “Cơ sở hạ tầng”, “Đa dạng các loại hình dịch vụ du lịch”, “Xúc tiến quảng bá du lịch” với 14 biến quan sát. Các thang đo này chủ yếu dựa vào nghiên cứu về du lịch ở Bangladesh của Jahan & Rahman (2016); ở Turkey của Kişi (2019) và được điều chỉnh cho phù hợp với bối cảnh Bình Thuận và có một số biến quan sát mới được các tác giả xây dựng từ kết quả thảo luận chuyên gia như “Ẩm thực, ăn uống, ẩm thực địa phương rất độc đáo và hấp dẫn”; “Quảng bá và khuyến khích du lịch địa phương và khu vực”. Thang đo “Phát triển du lịch bền vững” với 4 biến quan sát, dựa vào nghiên cứu về du lịch ở Indonesia của Lee & Syah (2018) và được điều chỉnh cho phù hợp với bối cảnh Bình Thuận.

Thu thập và xử lý dữ liệu: Chúng tôi đã tiến hành khảo sát bằng câu hỏi tại Bình Thuận. Với 215 bảng câu hỏi khảo sát. Khảo sát tiến hành từ tháng 2 đến tháng 3/2023. Sau khi thực hiện xử lý dữ liệu, đã có 200 quan sát đảm bảo phù hợp và sử dụng để phân tích dữ liệu.

Theo Ho Dinh Phi (2022), mô hình Phân tích nhân tố khám phá được thực hiện theo quy trình bao gồm 3 bước: (i) Kiểm định tin cậy thang đo (Reliability test of scale); (ii) Phân tích nhân tố khám phá (Exploratory Factor Analysis– EFA); (iii) Phân tích hồi quy đa biến (Multiple variable regression). Phân tích dữ liệu dựa vào phần mềm SPSS phiên bản 21.0.

5. Kết quả

5.1. Mô tả đặc điểm đối tượng khảo sát

Giới tính và độ tuổi: Trong 200 quan sát khảo sát, giới tính nam chiếm 54%. Độ tuổi chủ yếu là từ 31- 45 tuổi (73.5%).

Trình độ học vấn: Có trình độ học chủ yếu là cao đẳng và đại học (77%). Nghề nghiệp chủ yếu là cán bộ - nhân viên và các nhà quản lý (76%).

Tình trạng thu nhập: Thu nhập từ 21-30 triệu đồng/ tháng chiếm chủ yếu (36%).

Bảng 1. Đặc điểm đối tượng khảo sát

TT	Nội dung	Đơn vị tính	TT	Nội dung	Đơn vị tính
1	Giới tính	%	4	Thu nhập	%
	Nam	54		< 20 triệu đồng/ tháng	17
	Nữ	46		21 - 30	36
2	Độ tuổi	%		> 30	33
	< 30 năm	16	5	Tình trạng nghề nghiệp	%
	31-45	57		Nhân viên	24
	46-55	9		Công chức, viên chức	31
	> 55	18		Nhà kinh doanh	45
3	Trình độ học vấn	%			
	Trung học	23			
	Cao đẳng	47			
	Đại học	30			

5.2. Phân tích nhân tố khám phá

Kết quả thể hiện trong bảng 2 cho thấy: Ngoại trừ các biến TRE5, INF5, HUR5, các biến quan sát đều thỏa mãn các điều kiện trong phân tích độ tin cậy của thang đo thông qua hệ số Alpha > 0,6 và tương quan biến – tổng > 0,3 (Nunnally & Burnstein, 1994).

Bảng 2. Tin cậy thang đo và biến quan sát bị loại

TT	Thang đo	Biến quan sát	Hệ số Alpha	Kết luận
1	TRE	TRE5	0,817	Chất lượng tốt
2	COM	Không	0,863	Chất lượng tốt
3	INF	INF5	0,857	Chất lượng tốt
4	HUR	HUR5	0,831	Chất lượng tốt
5	DIV	Không	0,844	Chất lượng tốt
6	PRO	Không	0,873	Chất lượng tốt
7	STD	Không	0,850	Chất lượng tốt

5.3. Phân tích nhân tố khám phá

Bảng 3. Ma trận nhân tố xoay

	Nhân tố						
	1	2	3	4	5	6	7
COM3	0,795						
COM5	0,793						
COM1	0,755						
COM4	0,743						
DIV4		0,798					
DIV5		0,782					
DIV1		0,767					
DIV3		0,763					
DIV2		0,763					
INF2			0,844				
INF3			0,795				
INF1			0,786				

INF4			0,784				
HUR4				0,823			
HUR2				0,793			
HUR3				0,766			
HUR1				0,728			
PRO4					0,782		
PRO2					0,779		
PRO3					0,736		
PRO1					0,709		
TRE4						0,821	
TRE2						0,778	
TRE1						0,755	
TRE3						0,747	
STD1							0,870
STD3							0,865
STD2							0,811
STD4							0,775
Kaiser-Meyer-Olkin Measure (Thước đo KMO)						0,862	0,862
Kiểm định Bartlett (Mức ý nghĩa)						0,000	0,000
Eigenvalues (Giá trị Eigen)						1,232	2,764
% of Variance (Phương sai trích, %)						67,547	69,096

Ghi chú: $0,5 < KMO < 1$; kiểm định Bartlett có mức ý nghĩa nhỏ hơn 0,05; hệ số tải nhân tố của các biến quan sát (Factor Loading) $> 0,5$; phương sai trích $> 50\%$ và Eigenvalue > 1 (Hair & Cộng sự, 2006). Kết quả được trình bày trong bảng 2 cho thấy: Phát triển du lịch bền vững được trích thành 06 yếu tố tương ứng với các biến đo lường của mô hình lý thuyết với tổng phương sai trích là 67, 547% tại Eigenvalue là 1,232; EFA của Phát triển du lịch bền vững được trích thành 04 biến quan sát với

phương sai trích là 69,096% tại Eigenvalue là 2,764. Kết quả EFA được sử dụng bằng phương pháp xoay Varimax.

5.4. Phân tích hồi quy tuyến tính đa biến

Các thang đo của mô hình đo lường được chuyển đổi qua biến định lượng (Ho Dinh Phi, 2022).

$X_i = \text{Mean}$ (các biến quan sát của thang đo)

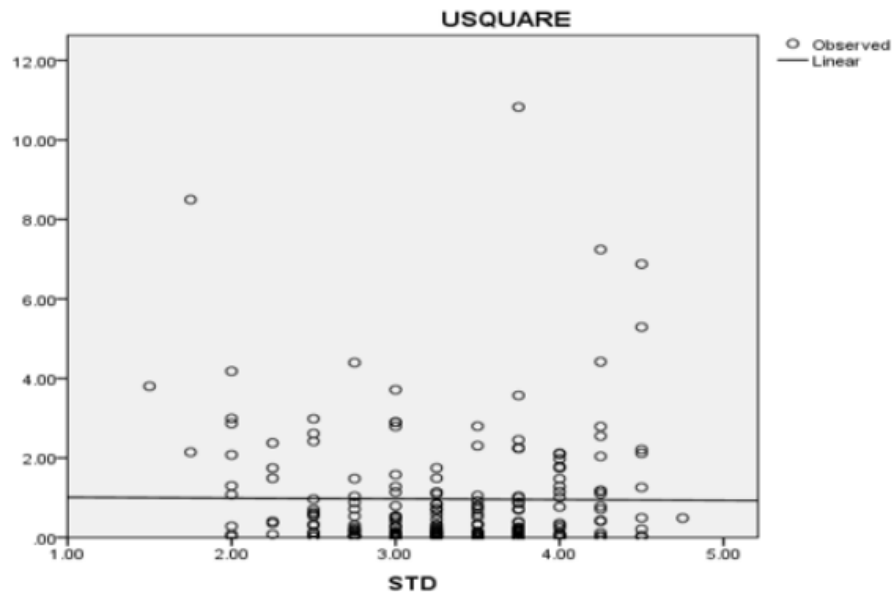
Như vậy mô hình hồi quy của nghiên cứu có dạng:

Bảng 4. Hệ số hồi quy

	Hệ số chưa chuẩn hóa (Unstandardized Coefficients)		Hệ số chưa chuẩn hóa (Standardized Coefficients)	t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta			Tolerance	VIF
(Constant)	-0,993	0,282		-3,519	0,001		
COM	0,273	0,061	0,228	4,457	0,000	0,774	1,219
DIV	0,185	0,055	0,159	3,382	0,001	0,918	1,089
INF	0,151	0,057	0,137	2,651	0,009	0,758	1,319
HUR	0,218	0,059	0,189	3,668	0,000	0,760	1,316
PRO	0,323	0,061	0,321	5,268	0,000	0,543	1,843
TRE	0,167	0,058	0,144	2,896	0,004	0,816	1,225

Trong Bảng 4, với kiểm định t – student, các biến độc lập tương quan có ý nghĩa thống kê với biến phụ thuộc SAT với mức ý nghĩa $\leq 0,05$ hoặc mức tin cậy trên 95% (Green, 1991); Các kiểm định khác bao gồm: R² hiệu chỉnh: 0,598, mức độ giải thích mô hình 59,8% (Hair & Cộng sự, 2006); ANOVA: Sig. = 0.000, mô hình hồi quy phù hợp (Hair & Cộng sự, 2006); VIF < 10, không có hiện tượng cộng tuyến (Belsley & Cộng sự, 1980); $1 < d = 2,069 < 3$, không có hiện tượng tự tương quan (Belsley & Cộng sự, 1980). Nghiên cứu áp dụng kiểm định Park xem xét tính ổn định phương sai phần dư (Park, 1966).

Trong Hình 2, đường tương quan dạng tuyến tính, không có hiện tượng phương sai phần dư thay đổi.

Hình 2: Kiểm định Park

Kết luận: Thông qua 6 kiểm định, các yếu tố ảnh hưởng đến Phát triển du lịch bền vững bao gồm: COM, DIV, INF, HUR, PRO, và TRE.

Bảng 5. Kết quả giả thuyết

Giả thuyết	Tác động			Sig.	Beta	%	Vị trí	Kết quả
H5	STD	□	COM	0,000	0,228	19,4	2	Chấp nhận
H4	STD	□	DIV	0,001	0,159	13,5	4	Chấp nhận
H1	STD	□	INF	0,009	0,137	11,6	6	Chấp nhận
H3	STD	□	HUR	0,000	0,189	16,0	3	Chấp nhận
H6	STD		PRO	0,000	0,321	27,2	1	Chấp nhận
H2	STD		TRE	0,004	0,144	12,2	5	Chấp nhận
	Tổng				1,178	100		

Kết quả được trình bày trong bảng 5 cho thấy các giả thuyết đều được chấp nhận ở mức tin cậy trên 95%. Dựa vào hệ số hồi quy chuẩn hóa, Beta (Norusis, 1993), các yếu tố ảnh hưởng đến phát triển du lịch bền vững theo thứ tự ảnh hưởng: PRO (Xúc tiến quản bá du lịch), COM (Cộng đồng địa phương), HUR (Nguồn nhân lực du lịch),

DIV (Đa dạng các loại hình dịch vụ du lịch), TRE (Tài nguyên du lịch) và INF (Cơ sở hạ tầng).

6. Thảo luận và hàm ý chính sách

Một là, nghiên cứu đã xác định có 6 yếu tố tác động đến “Phát triển du lịch bền vững” bao gồm: Xúc tiến quảng bá du lịch; Cộng đồng địa phương; Nguồn nhân lực du lịch; Đa dạng các loại hình dịch vụ du lịch; Tài nguyên du lịch; Cơ sở hạ tầng. Kết quả này phù hợp với nghiên cứu trước đây về ngành du lịch Bangladesh (Jahan & Rahman, 2016); Turkey (Kışı, 2019); Việt Nam (Vu, Dong Van & cộng sự, 2020).

Thứ hai, nghiên cứu hiện tại bổ sung các biến quan sát mới vào lĩnh vực nghiên cứu về phát triển du lịch bền vững, cụ thể là “Nhiều di sản văn hóa, kiến trúc nghệ thuật, di tích lịch sử, bảo tàng, di tích, chùa, nhà thờ, miếu, mộ ... ấn tượng và độc đáo”; “Chất lượng nguồn nhân lực quản lý nhà nước về du lịch”; “Ẩm thực, ăn uống, ẩm thực địa phương rất độc đáo và hấp dẫn”; “Quảng bá và khuyến khích du lịch địa phương và khu vực”.

Thứ ba, kết quả nghiên cứu gợi ý rằng: để phát triển du lịch bền vững ở Bình Thuận nên quan tâm đến các vấn đề sau:

- Xúc tiến quảng bá du lịch: Tỉnh cần ưu tiên nguồn lực cho Trung tâm Xúc tiến Du lịch hoàn thiện các chương trình quảng bá du lịch. Đặc biệt, các chương trình quảng bá khai thác thế mạnh công nghệ số như giới thiệu du lịch Bình Thuận trên công nghệ VR360, vũ trụ ảo (metaverse) và triển khai truyền thông du lịch Phan Thiết trên kênh truyền hình, các nền tảng du lịch thương mại điện tử.

- Cộng đồng địa phương: Thường xuyên có các chương trình đào tạo và nâng cao kiến thức cho cộng đồng dân cư gắn với các điểm đến, khu du lịch và quan tâm đến vai trò tham gia của cộng đồng trong các dự án phát triển du lịch.

- Nguồn nhân lực du lịch: Liên kết với ĐH Phan Thiết trong việc đào tạo ngành du lịch cho cán bộ chính quyền, chuyên viên quản lý du lịch và nhân viên của các doanh nghiệp kinh doanh lĩnh vực du lịch nhằm nâng cao chất lượng nguồn nhân lực du lịch.

- Tài nguyên du lịch và đa dạng các loại hình dịch vụ du lịch: Với những quyền hạn được phép của tỉnh, cần có những chính sách đột phá riêng của Bình Thuận nhằm

thu hút các nhà đầu tư lớn trong và ngoài nước đầu tư vào các trung tâm sinh thái du lịch: Biển, đảo, vùng cát trắng, gió, rừng, núi để đẩy nhanh việc khai thác tài nguyên du lịch và đa dạng hóa loại hình và sản phẩm du lịch của Bình Thuận.

- Cơ sở hạ tầng: Quan tâm đến đầu tư hệ thống giao thông kết nối với hệ thống giao thông quốc gia (đường bộ - đường biển - đường sắt, tuyến cao tốc Bắc - Nam và dự án nâng cấp, mở rộng sân bay Phan Thiết). Khuyến khích cộng đồng tham gia đầu tư các cơ sở lưu trú, dịch vụ ẩm thực và tôn tạo cảnh quan, di tích huyền thoại về văn hóa – lịch sử của dân bản địa.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

Belsley D.A, Kuh E, and Welsch, R.E, (1980). Regression Diagnostics: Identifying Influential Data and Sources of Collinearity. John Wiley & Sons, New York.

Briguglio, L., Archer, B., Jafari, J., and Wall, G. (1996). Sustainable tourism in Islands and small states: Issues and policies. London: Pinter.

Butler, R. W. (1999). Sustainable tourism: A state-of the-art review. Tourism Geographies, 1, 7–25.

Chen, L. J., and Chen, J. S. (2011). The motivations and expectations of international volunteer tourists: A case study of “Chinese Village Traditions”. Tourism Management, 32(2), 435-442.

Commission on Sustainable Development (1999). Tourism and sustainable development. Available from <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/401ngo4.pdf>.

Cukier, J. (2002). Tourism employment issues in developing countries: Examples from Indonesia.

In R. Sharpley, & D. J. Telfer (Eds.), *Tourism and development, concepts and issues* (pp. 165–201). Clevedon: Channel View Publications.

Greg, R., and Derek, H. (2000). *Tourism and sustainable community development*. London, UK: Routledge.

Green, W.H. (1991). *Econometric Analysis*. Upper Saddle River NJ: Prentice-Hall

Grundey, D. (2008). Managing sustainable tourism in Lithuania: Dream or reality? *Technological and Economic Development of Economy*, 14, 118–129.

Hair, J., Anderson, R., Tatham, P., and Black, W. (2006). *Multivariate Data Analysis*, 6ed. N.J.: Prentice- Hall, Upper Saddle River.

Ho Dinh Phi (2022). *Quantitative Analytical Tools used Economic Research and Scientific Articles Writing in Vietnam*. Eliva Press; ISBN: 9781 6364 85065.

Hollier, R., and Lanquar, R. (1996). *Tourism marketing: Ecotourism and sustainable development: who owns paradise*. Washington, DC: Island Press.

Jahan, N., and Rahman, S. (2016). Identifying the key factors influencing sustainable tourism in Bangladesh: A Quantitative Analysis. *Asia Tourism Forum 2016 – The 12th Biennial Conference of Hospitality and Tourism Industry in Asia (ATF-16)*, 468-473.

Kattiyapornpong, U., Ditta-Apichai, M., Kanjanasilanon, C., and Siriyota, K. (2018). Sustainable Tourism Development: An Application of Social Exchange Theory in Thailand. *Asia Proceedings of Social Sciences*, 2(3), 123–126.

Kiş, N. (2019). A Strategic Approach to Sustainable Tourism Development Using the A'WOT Hybrid Method: A Case Study of Zonguldak, Turkey. *Sustainability*, 11(4), 964. DOI: 10.3390/su11040964.

Krippendorf, J. T. (1982). New Tourism Policies: The Importance of Environmental and Socio-Cultural Factors. *Tour. Manag.*, 3, 135–148.

Lê Phạm (2022). Nhiều tiềm năng và cơ hội để du lịch Bình Thuận 'cất cánh'. Truy cập từ

<https://baochinhphu.vn/nhieu-tiem-nang-va-co-hoi-de-du-lich-binh-thuan-cat-can-102220831144029386.htm>.

Lee, J. W., and Syah, A. M. (2018). Economic and Environmental Impacts of Mass Tourism on Regional Tourism Destinations in Indonesia. *Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 5(3), 31-41.

Lisa, R. (2012). Local government: Facilitator or inhibitor of sustainable tourism development? *Journal of Sustainable Tourism*, 21(1), 80-98.

Liu, Z. (2003). Sustainable tourism development: A critique. *Journal of Sustainable Tourism*, 11, 459-475. Liu, C. H., Tzeng, G. H., Lee, M. H., and Lee, P. Y. (2013). Improving metro–airport connection Service for tourism development: Using hybrid MCDM models. *Tourism Management Perspectives*, 6, 95–107.

Maftuhah, D. I., and Wirjodirdjo, B. (1977). Model for developing five key pillars of sustainable tourism: A literature review. *AIP Conference Proceedings* (pp. 1-15). <https://doi.org/10.1063/1.5042979>. AIP Publishing.

Maia, L., Han, B., and Mikael, B. (2005). The entrepreneurship factor in sustainable tourism development. *Journal of Cleaner Production*, 13(8), 787-798.

Mamhoori, A. (2015). Sustainable Tourism Development: An Empirical Survey of Tour Operators in India. *Journal of Tourism & Hospitality*, 4(5), 1-6

Mitchell, M., and Hall, D. (2005). Rural tourism as sustain-able business: Key themes and issues. In D. Hall, I. Kirkpatrick, & M. Mitchell (Eds.), *Rural tourism and sustainable business* (pp. 3-16). Tonawanda, NY: Channel View Publications.

Nguyen, Cong De, Ngo, Thang Loi, Do, Ngoc My, Nguyen, Ngoc Tien (2020). Key Factors Affecting Sustainable Tourism in the Region of South Central Coast of Vietnam. *The Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 7(12), 977-993.

Norusis, J. M. (1993). *SPSS for Windows, Base system user's guide*. SPSS Inc. Nunnally, J. C., and Burnstein, I. H. (1994). *Psychometric Theory*. New York: McGraw – Hill.

Park, R.E. (1966). Estimation with Heteroscedastic error terms. *Econometrica*, 134 (4), 88-98

Park, D. B., and Yoon, Y. S. (2011). Developing sustainable rural tourism evaluation indicators. *International Journal of Tourism Research*, 13, 401–415.

Sharpley, R. (2000). Tourism and sustainable development: Exploring the theoretical divide. *Journal of Sustainable Tourism*, 8(1), 1-19.

Stabler, M. J. (1997). *Tourism & sustainability: Principles to practice*. New York, NY: Cab International.

Vellas, F., and Becherel, L. (1999). *The international marketing of travel and tourism: A Strategic Approach*. London: MacMillan.

Vu, Dong Van, Tran, Ghi Nha, Nguyen, Hien Thi Thu, và Nguyen, Cong Van (2020). Factors Affecting Sustainable Tourism Development in Ba Ria-Vung Tau, Vietnam. *The Journal of Asian Finance, Economics and Business*, 7(9), 561-572.

WCED. (1987). *Our common future*. Oxford: Oxford University Press.

Zolfani, S.H., Sedaghat, M., Maknoon, R., and Zavadskas, E.K. (2015) Sustainable tourism: a comprehensive literature review on frameworks and applications, *Economic Research-Ekonomska Istraživanja*, 28(1), 1-30.

Thông tin tác giả

[1] PGS.TS. Đinh Phi Hồ: Email: dinhphiho@gmail.com; Trường Đại học Phan Thiết

[2] PGS.TS. Võ Khắc Thường: Email: thuong@upt.edu.vn; Trường Đại học Phan Thiết

[3] TS. La Nữ Ánh Vân: Email: lnavan@upt.edu.vn; Trường Đại học Phan Thiết

[4] Lê Anh Khoa: Hội Du lịch tỉnh Bình Thuận

ỨNG DỤNG PHẦN MỀM QUIZIZZ TRONG GIẢNG DẠY CHO SINH VIÊN KHOA DU LỊCH TRƯỜNG ĐẠI HỌC PHAN THIẾT

Võ Thị Kim Liên

Tóm tắt:

Hiện nay việc ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy học đã trở nên quá quen thuộc đối với mỗi giảng viên. Ngoài việc sử dụng phương pháp trình chiếu slide show nội dung bài giảng, cũng đã có rất nhiều giảng viên áp dụng phương pháp Game – based learning hay dạy học và kiểm tra kiến thức qua trò chơi giúp sinh viên hào hứng với môn học, tiếp thu kiến thức nhanh và tốt hơn. Bài viết này, tác giả giới thiệu về việc “Ứng dụng phần mềm Quizizz trong giảng dạy cho sinh viên khoa Du lịch trường Đại học Phan Thiết”. Ứng dụng giúp giảng viên có thể kiểm tra, đánh giá năng lực của sinh viên khoa Du lịch thông qua các học phần mà giảng viên có tham gia giảng dạy. Tác giả đã sử dụng ứng dụng này từ năm 2021.

Từ khóa: phần mềm Quizizz, phương pháp dạy học, sinh viên, khoa Du lịch.

1. Mở đầu

Việc áp dụng công nghệ vào quá trình giảng dạy đã trở thành một yếu tố quan trọng và bắt buộc đối với mỗi giảng viên. Phần mềm Quizizz là một công cụ theo đánh giá của nhiều giảng viên cho rằng nó khá là hiệu quả. Giúp tạo ra môi trường học tập sôi động và tương tác, từ đó khơi dậy sự hứng thú và tăng cường hiệu quả giảng dạy của giảng viên.

Với sự phát triển không ngừng của công nghệ, việc sử dụng phần mềm Quizizz trong giảng dạy của tác giả đã mang lại những lợi ích đáng kể. Nhờ tính linh hoạt và dễ sử dụng, tác giả có thể tạo ra những bài Quizizz hấp dẫn, phù hợp với nội dung sau mỗi buổi dạy và cung cấp cho sinh viên những câu hỏi thú vị. Điều này giúp sinh viên nâng cao kiến thức của học phần đang học, tạo ra một trải nghiệm học tập mới mẻ và hấp dẫn.

2. Giới thiệu phần mềm Quizizz

Quizizz là một ứng dụng giáo dục đến từ Ấn Độ. Quizizz cho phép giảng viên tạo bài kiểm tra dưới dạng trò chơi trắc nghiệm (1 đáp án đúng, nhiều đáp án đúng, điền từ vào chỗ trống hoặc phiếu khảo sát và dạng câu hỏi mở) dễ dàng. Bài trắc

nghiệm trên phần mềm Quizizz có giao diện đẹp, âm thanh sống động, có quy định thời gian cho mỗi câu hỏi khác nhau, điểm số được mặc định tối đa của mỗi câu hỏi là 1000 điểm và được chấm tự động tùy thuộc vào thời điểm sinh viên trả lời câu hỏi, trả lời càng nhanh thì điểm số càng cao.

Ngoài ra, hệ thống ngân hàng câu hỏi trong Quizizz thuộc nhiều mảng kiến thức với các cấp độ khác nhau để sinh viên có thể thử sức, hoặc giảng viên có thể tự tạo bộ câu hỏi theo chủ đề của môn học để kiểm tra kiến thức của sinh viên; giảng viên cũng có thể gửi kết quả học tập của sinh viên về cho phụ huynh thông qua email đã đăng kí. Nói chung, Quizizz phù hợp với cả việc học trên lớp, tại nhà, trên mọi thiết bị có kết nối internet như laptop, điện thoại thông minh, máy tính bảng,...

Quizizz có ba chế độ chơi: Live game, Homework, và Practice.

- Live game: Là chế độ chơi trực tuyến, khi đang chơi, sinh viên sẽ nhìn thấy thứ tự của mình ở từng câu trên màn hình máy chủ. Sau khi kết thúc trò chơi sẽ hiện bảng xếp hạng theo điểm số, và các thống kê như tỉ lệ số người có đáp án đúng – sai, trung bình khoảng thời gian trả lời cho một câu hỏi, hiển thị câu trả lời đúng – sai của từng người chơi, giúp giảng viên có thể kiểm soát được chất lượng.

- Homework: Là chế độ bài tập về nhà, cho phép sinh viên có thể làm bài ở bất kì thời gian nào tại nhà, hoặc giảng viên sẽ cài đặt thời gian sinh viên nộp bài.

- Practice: Là chế độ luyện tập, giảng viên có thể tự làm các bài Quizizz của mình tạo ở giao diện người học trước khi tổ chức thực hiện trong lớp hoặc chia sẻ cho sinh viên tập luyện, trong chế độ này kết quả tập luyện không được lưu lại.

2.1. Cách đăng ký tài khoản trên Quizizz

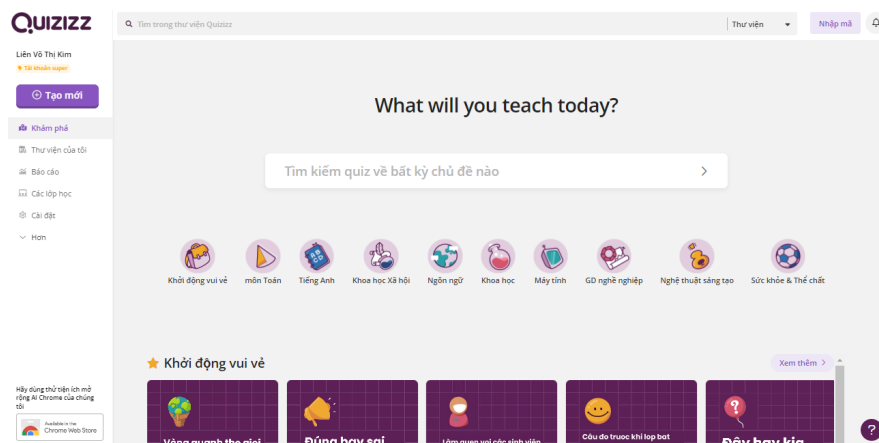
Bước 1: Đăng ký tài khoản. Truy cập vào đường link: <https://quizizz.com/> để đăng ký tài khoản miễn phí.

Bước 2: Lựa chọn đăng ký bằng tài khoản Google, Microsoft hoặc bằng email cá nhân. Sau khi đã nhập xong địa chỉ email, ấn “**Tiếp**”

Bước 3: Quizizz sẽ đưa ra các lựa chọn cho mục đích sử dụng. Thầy cô chọn mục “**Trường học**”.

Bước 4: Thầy cô lựa chọn mục nghề nghiệp “một giáo viên”

Vậy là đã hoàn tất thủ tục đăng ký, dưới đây là giao diện vừa đăng ký xong:

Hình 1. Giao diện sau khi đã đăng ký thành công trên Quizizz

2.2. Các bước sử dụng Quizizz

Bước 1: Tạo bài tập hoặc trò chơi

- Trên giao diện Quizizz, giảng viên có thể tạo mới bài tập hoặc trò chơi bằng cách nhấp vào nút “Create a New Quiz”
- Đặt tiêu đề cho bài tập hoặc trò chơi và chọn các cài đặt phù hợp như thời gian cho mỗi câu hỏi và số lần trả lời sai mà học sinh được phép.
- Thêm câu hỏi và lựa chọn đáp án cho từng câu.
- Giảng viên cũng có thể tạo câu hỏi trắc nghiệm, câu hỏi điền từ hoặc câu hỏi True/False.

Bước 2: Tùy chỉnh và tạo trò chơi

- Quizizz cho phép tùy chỉnh các yếu tố khác nhau của trò chơi như hình ảnh nền, âm thanh và điểm số.
- Giảng viên có thể thay đổi cách hiển thị câu hỏi và đáp án, tạo hiệu ứng âm thanh hoặc tạo câu hỏi dạng mở để khuyến khích sự tương tác của sinh viên.

Bước 3: Chia sẻ và thực hiện bài tập hoặc trò chơi

- Khi giảng viên đã hoàn thành tạo bài tập hoặc trò chơi, giảng viên có thể chia sẻ mã trò chơi hoặc liên kết với sinh viên thông qua phương tiện truyền thông như Zalo, email, Google Classroom hoặc Microsoft Teams.

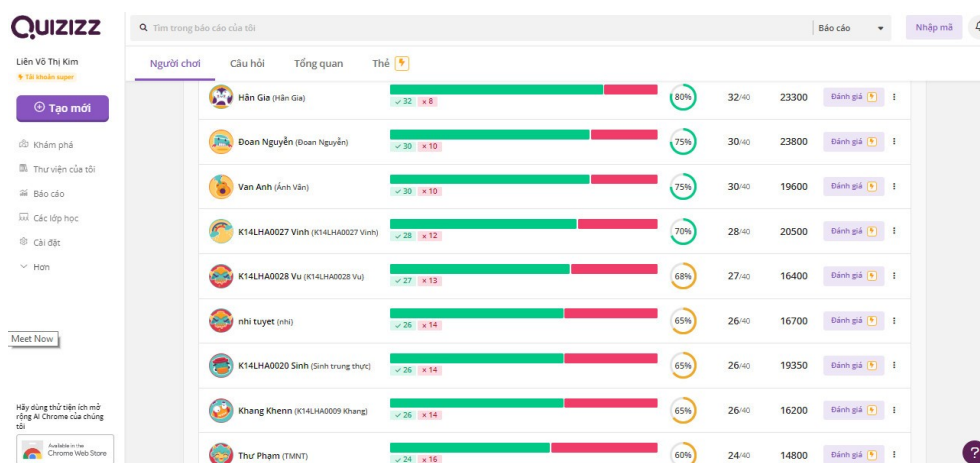
- Sinh viên sẽ sử dụng mã trò chơi để truy cập và tham gia bài tập hoặc trò chơi của giáo viên.

Bước 4: Theo dõi tiến trình và đánh giá

- Trong quá trình học tập, giảng viên có thể theo dõi tiến trình và kết quả của sinh viên trực tiếp trên giao diện Quizizz.
- Sau khi hoàn thành bài tập hoặc trò chơi, giảng viên có thể xem điểm số tổng hợp và đánh giá chi tiết cho từng sinh viên.

Bước 5: Phân tích và cải thiện

- Dựa trên kết quả và phản hồi từ sinh viên, giảng viên có thể phân tích và đánh giá hiệu quả của bài tập hoặc trò chơi.
- Từ đó, giảng viên có thể điều chỉnh nội dung và phương pháp giảng dạy để cải thiện quá trình học tập và tăng cường sự quan tâm của sinh viên.

Hình 2: Kết quả trò chơi của sinh viên trên Quizizz

3. Kết luận

Giảng dạy và học tập là hai hoạt động đòi hỏi sự tương tác và quan tâm của cả hai phía – người dạy và người học. Tuy nhiên, nếu chỉ áp dụng phương pháp truyền thống có thể gây nhàm chán và thiếu thú vị cho sinh viên. Do đó, sử dụng công nghệ giáo dục như phần mềm Quizizz có thể mang lại những lợi ích mới cho quá trình giảng dạy và học tập.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Do Hang Uyen Thy (2023), “*The effectiveness of using quizizz application in teaching and learning english grammar*”. TNU Journal of Science and Technology, 228(04): 59-65.
2. Phạm Thị Thúy Giang (2020), “*Sử dụng Forms (Office 365) và phần mềm Quizizz hỗ trợ dạy học phân hóa trong môn tin học tại trường Cao đẳng Sư phạm Bà Rịa – Vũng Tàu*”. Tạp chí Giáo dục, Số đặc biệt tháng 4/2020, tr 153-158.
3. Vũ Mỹ Linh (2021), “*Ứng dụng phần mềm Quizizz trong giảng dạy học phần Tiếng Anh căn bản cho sinh viên trường Đại học Tài nguyên và Môi trường*”. Tạp chí Thiết bị Giáo dục, số 250, tr 10-12.

THÔNG TIN TÁC GIẢ

ThS. Võ Thị Kim Liên: Email: vtkliem@upt.edu.vn; Trường Đại học Phan Thiết

PHƯƠNG PHÁP HỌC TẬP HIỆU QUẢ

Trần Thị Thu Hòa

1. Đặt vấn đề

Khi các bạn bước vào ngưỡng cửa đại học với vị trí là sinh viên, ai cũng muốn học tốt để có công việc ổn định giúp ích cho bản thân và xã hội sau này. Các bạn làm thế nào để việc học của mình có hiệu quả? Có một câu nói Em đã từng nghe và áp dụng “Những thứ lớn lao đều bắt đầu từ những điều nhỏ nhất”: Mọi hành trình đều bắt đầu từ một bước chân, mỗi bức tường dù cao đến mấy đều bắt đầu xây từ những viên gạch nhỏ ghép lại với nhau, muốn làm việc lớn thì cần phải kiên trì làm những bước nhỏ hằng ngày cho đến khi mình có được một thành quả lớn. Không có gì tốt mà vừa dễ vừa nhanh cả, nhiều khi mình muốn làm gì mình đã cảm thấy nôn nóng muốn nhìn thấy thành quả ngay, nhưng nó không có trong thực tế. Nên bất cứ cái gì tốt đều có sự kiên trì và nỗ lực trong thời gian dài thì mới có được. Nếu các bạn muốn có được sự thành công thì hãy đặt mục tiêu ngay từ bây giờ và thực hiện nó. Qua đó bản thân em nhận thấy, điều quyết định nhất để học tập có hiệu quả là ” biết quản lý thời gian, kiên trì, nắm bắt và thực hiện ngay mục tiêu của bản thân mình đã đặt ra”.

2. Nội dung

Học tập không phải là con đường duy nhất dẫn đến thành công, nhưng học tập là con đường ngắn nhất để đi đến thành công. Bàn tay có 5 ngón, Tôi có 5 bước giúp học tập có hiệu quả hơn để cho bạn có thể dựa vào đó mà sắp xếp một kết hoạch học tập dành riêng cho bản thân mình.

Thứ nhất, Đặt mục tiêu của ngành học mà bạn đã chọn

Bạn phải đặt được mục tiêu lớn nhất, bạn chia nhỏ thành những mục tiêu nhỏ để hoàn thành chúng. Học tập không nọ môn học và không bị điểm C hoặc điểm B quá nhiều, tích cực mục tiêu học điểm A

Ví dụ: *mục tiêu học tập của bản thân tôi là trở thành một sinh viên ưu tú của ngành quản trị nhà hàng và dịch vụ ăn uống, trở thành một trong top sinh viên giỏi của khoa du lịch.*

Mục tiêu học tập là để đạt được học bổng hằng năm. Học bổng từ nước ngoài

Các bạn phải hiểu về mục tiêu ngắn hạn và mục tiêu dài hạn để đặt mục tiêu cho bản thân mình. Khi bạn có mục tiêu học tập thì bạn sẽ dễ dàng lên kế hoạch- định hướng tốt cho quá trình học, trau dồi kiến thức, bổ sung các kỹ năng mềm, tích lũy thêm kinh nghiệm học tập cho bản thân, luôn ở trong thể chủ động tập trung vào việc học, nâng cao tinh thần tự chủ, phát triển tối đa tiềm lực của bản thân.

+ Mục tiêu ngắn hạn: những mục tiêu cần thực hiện trong khoảng thời gian ngắn như một ngày, một tuần

+ Mục tiêu dài hạn: Là những dự định, kế hoạch cần phải thực hiện trong khoảng vài năm và cần có sự hỗ trợ của các mục tiêu ngắn hạn.

⇒ ***Lợi ích của việc lập kế hoạch học tập***

+ ***Giúp chủ động quản lý thời gian mỗi ngày:*** Xem xét cách bạn sử dụng thời gian đã thật sự tối ưu hay chưa. Đảm bảo rằng bạn đang dành đủ thời gian ngoài giờ để hoàn thành bài tập về nhà, ôn tập cho các bài kiểm tra, chuẩn bị bài mới...

+ ***Tạo định hướng rõ ràng:*** hình thành một kế hoạch chi tiết bằng cách liệt kê các nhiệm vụ học tập cần thực hiện

+ ***Tránh việc lịch trình bị chồng chéo nhau:*** hoàn thành từng nhiệm vụ một cách hợp lý mà vẫn đảm bảo cân bằng được giữa việc học và nghỉ ngơi

+ ***Tạo động lực học tập:*** dễ dàng theo dõi và kiểm tra tiến độ trong suốt quá trình thực hiện, đánh dấu việc đã hoàn thành.

+ ***Nâng cao tính tự giác và kỷ luật cho bản thân:*** hoàn thành việc học của mình đến cùng mà không cần phải có người hướng dẫn nhắc nhở liên tục.

⇒ ***Không có kế hoạch học tập:*** thiếu động lực, không có ý chí cầu tiến, sự thúc đẩy tích cực để học tập tốt, dễ xao nhãng, trì hoãn việc học, dễ cảm thấy chán nản, bỏ môn, bỏ tiết, nợ môn, ...

Thứ hai, Lập kế hoạch cho mục tiêu

Dự trên thời gian cá nhân, thói quen và phong cách học tập của cá nhân bạn mà phân chia hợp lý. Quản lý thời gian và xem lại lịch trình hiện tại của bạn

Viết ra lịch trình học của bạn: tên môn học, thời gian học, thời gian dự kiến thi, phân lịch thời gian trống để ôn tập môn học.

Liệt kê danh sách các mục tiêu cần thực hiện.

Bạn có thể sử dụng thời khóa biểu bằng giấy, dùng lịch trên điện thoại

Ví dụ: **kế hoạch ngắn hạn một tuần học: thời gian sinh hoạt và học tập một ngày*

Thức dậy, thể dục 5h

Ăn sáng 6h

Đi học sáng 7h

Ăn trưa 12h

Đi học chiều 13h

Ăn tối 18h

Ôn tập, đi học thêm 19h

Giải trí, hoạt động trải nghiệm (30 phút – 60 phút)

Đi ngủ 22h30

Ví dụ: *Kế hoạch học tập dài hạn của Hòa*

năm nhất: học giỏi trên 3.2

năm hai: học trên 3.5

năm ba: trên 3.6

năm cuối: 3.6

Thứ ba, Bắt tay thực hiện kế hoạch đặt ra

Duy trì mỗi ngày, ghi chép việc đã thực hiện và việc chưa thực hiện, việc đang thực hiện

+ Trước học kỳ:

Chuẩn bị: Chuẩn bị các tài liệu môn học

Tìm hiểu qua về môn học đó. Kiến thức nó đem lại,.....

Chuẩn bị các loại giấy note, quyển ghi chú tóm tắt môn học cho quá trình học,

Thực hiện kế hoạch thời gian biểu cho môn học đã lên lịch trong điện thoại

+ Trong học kỳ:

Tập trung 100% vào bài giảng trên lớp

Ghi chép bài giảng có hệ thống

Dùng 1 quyển sổ duy nhất để ghi kiến thức chính, tóm tắt, tổng hợp đầy đủ

Đọc tài liệu một cách hiệu quả: không đọc từng chữ một, đọc lướt, ý chính, ghi ra vở những điều cần thiết

Học tại giảng đường: tập trung học tập, soạn bài học trước khi đến lớp (ôn lại bài cũ, xem qua bài học mới,.....)

Tự học tập tự giác tại nhà: Tập trung học môn này không xen lẫn môn khác vào

Đặt thời gian học cho từng môn học hợp lý(môn dễ thì khoảng dưới 60 phút, môn khó và nhiều khoảng 120 phút, có thời gian nghỉ khoảng 5-10 phút giữa các môn học)

Lựa bỏ những yếu tố gây phân tâm, tránh nơi ồn ào, hãy lựa chọn những không gian học ôn tập thoải mái,...

Phương pháp sử dụng thời gian cho mỗi việc

- Xác định việc cần làm, bấm đồng hồ và tập trung thực hiện trong 25 phút.
- Sau đó, bạn nghỉ khoảng 5 phút rồi làm tiếp tục việc học trong 25 phút. Lặp lại chu kỳ này 4 lần -> Nghỉ ngơi 15-30 phút và bắt đầu lại chu kỳ trên.

Trong 5 phút nghỉ ngơi, bạn nên đứng dậy tập thể dục, pha một tách cà phê, hít thở không khí trong lành, giúp cho cơ thể và não bộ được thư giãn, hạn chế tình trạng quá tải.

luyện khả năng ghi nhớ nhanh: vẽ sơ đồ (mindmap): gạch ý chính, chia nhỏ các ý để ghi nhớ: triển khai dàn ý, vẽ cây ghi nhớ, ghi chú nhanh ý chính

Liên tục ôn luyện mỗi ngày, luyện tập não bộ,

+ Sau học kỳ:

(1) Chủ động gợi nhớ:

Khi ôn tập, bạn sử dụng tập giấy ghi và làm rõ nghĩa các vấn đề chưa hiểu

(2) Lặp lại ngắt quãng:

Luyện đặt câu hỏi... để tự trả lời các kiến thức,...

Tưởng tượng và liên kết để nhớ kiến thức lâu hơn,...

Nhằm thành lời giúp nhớ rõ hơn, áp dụng với các môn lý thuyết

Luyện kỹ năng đọc hiểu nhanh

Rèn luyện kỹ năng làm bài thi

Biết cách sàng lọc thông tin quan trọng

Trập trung chuẩn bị cho kỳ thi ngay,

Ôn tập kiến thức quan trọng của môn học trong quyển vở tổng hợp

Chuẩn bị tốt tinh thần đi thi, nhớ thời gian thi, cố gắng hết sức, thư giãn thoải mái, chăm sóc bản thân, ngủ đủ giấc để có năng lượng tốt cho đi thi

Thứ Tư, Đánh giá bảng kế hoạch đã thực hiện

Đánh giá các công việc kế hoạch mình đã đề ra, thời gian sắp xếp học đã hợp lý chưa, việc học của 1 tuần thực hiện có tiến hành đúng theo mốc thời gian đặt ra chưa?

Đặt ra các câu hỏi xem lại bản kế hoạch học tập của bản thân còn thiếu sót gì, cần bổ sung thêm gì?

Việc học có dễ dàng hơn không?

Có tốt ở mặt nào, chưa tốt ở mặt nào?

Lợi ích từ việc lập kế hoạch học tập?

Thứ năm, Đưa ra giải pháp và cách khắc phục

Sắp xếp lại kế hoạch đặt ra

Thời gian phân chia dự trên công việc đó

Ưu tiên các việc quan trọng làm trước

Tiếp tục duy trì các mặt kế hoạch tốt, thay đổi kế hoạch chưa tốt

Tự thưởng cho bản thân nếu hoàn thành tốt theo sự mong đợi mà kế hoạch lập ra giúp bạn tốt hơn.

3. Kết luận

“Đam mê + Kiên trì”, Em đúc kết tích lũy một số kinh nghiệm nhỏ cho phương pháp học tập hiệu quả và định hướng cho việc làm, Em mong rằng các bạn không đặt nặng vấn đề khi học đại học. Thay vào đó, bạn cảm thấy ý tưởng, phương pháp học nào tốt, phù hợp và đáp ứng cho bạn thì bạn có thể tham khảo. Em chân thành cảm ơn và cũng mong giúp thêm cho các bạn sinh viên, có nhiều tầm nhìn mới, cách học tập tốt, đạt kết quả cao.

Qua đó Em cũng rất mong nhận được sự đóng góp ý kiến của quý thầy cô, các bạn sinh viên để bài tham luận hôm nay được hoàn thiện hơn. Cuối cùng xin kính chúc quý vị đại biểu, quý thầy cô mạnh khỏe, chúc các bạn sinh viên học tập tốt, chúc hội nghị thành công tốt đẹp.

THÔNG TIN TÁC GIẢ

Trần Thị Thu Hòa – Sinh viên K12DVA1 - Trường Đại học Phan Thiết

KINH NGHIỆM HỌC TẬP HIỆU QUẢ

Nguyễn Ngọc Mỹ Trân

1. Mở đầu

Học tập và rèn luyện luôn là nhiệm vụ thường xuyên và quan trọng của sinh viên trên giảng đường đại học. Để học tốt, ngoài kiến thức chuyên ngành, chúng ta cần chuẩn bị cho mình nhiều hành trang cần thiết.

Lenin có câu: “Học, học nữa, học mãi”. Học tập không phải là điểm đến, mà là hành trình nhưng tìm được phương pháp học tập phù hợp sẽ giúp việc học hiệu quả hơn gấp nhiều lần. Nhưng đâu mới là phương pháp phù hợp? Để phần nào giải đáp câu hỏi ấy, em xin chia sẻ một vài phương pháp em đã được tiếp cận cũng như thực hiện sau 4 năm học tại trường đại học Phan Thiết.

2. Xác định mục tiêu học tập

Việc xác định mục tiêu học tập là ưu tiên hàng đầu. Bất kỳ lĩnh vực, công việc nào nếu không thể xác định rõ ràng về mục tiêu sẽ khiến chúng ta dễ lạc lối, giống như chiếc thuyền mãi không có bến đậu. Phải xác định là học để làm gì, ví dụ: học để được điểm cao, học để ra trường đúng hạn, hoặc học để trao dồi kỹ năng và kinh nghiệm để áp dụng trong công việc sau này... Và mục tiêu phải phù hợp, đúng đắn với nhu cầu, khả năng của mỗi người. Bất cứ mục tiêu nào được đặt ra sẽ giúp sinh viên chúng ta có định hướng và hướng đi phù hợp, tập trung vào các nhiệm vụ cần thiết, tránh xao nhãng.

3. Phân bổ thời gian và công việc hợp lý

Với sinh viên chúng ta, bên cạnh công việc chính là học tập thì còn rất nhiều các hoạt động chi phối thời gian của các bạn như đi làm thêm, sử dụng mạng xã hội, xem phim, nghe nhạc, và các sinh hoạt cá nhân khác... Tuy nhiên, phân bổ thời gian cho các hoạt động như thế nào là hợp lý thì không phải ai cũng làm được.

Một phương pháp hay mà em được học từ môn Kỹ năng mềm, đó là: Mỗi buổi tối chúng ta nên lên lịch cho cả ngày hôm sau. Phải xác định rõ ít nhất 3 việc quan trọng mình cần làm và đặt mức độ ưu tiên cho từng công việc. Những việc nào càng quan trọng thì càng ưu tiên làm trước, việc nào ít quan trọng hơn thì làm sau. Khi

chúng ta lên kế hoạch trước cho mọi thứ thì mọi việc sẽ dễ dàng hơn nhiều, đồng thời cũng sẽ không lãng phí thời gian cho những việc vô bổ.

4. Lắng nghe, ghi chép kiến thức được học trên lớp

Việc nghe giảng ở đây không đơn thuần là chỉ ngồi và nghe, mà cần phải tập trung chất lượng thông tin mà giảng viên truyền đạt để nắm được ý chính, rồi sau đó cần thận ghi chép lại.

Cách ghi chép cũng quan trọng không kém, chúng ta không cần ghi lại những ý đã có trong tài liệu mà chỉ nên gạch chân hoặc làm nổi bật những ý quan trọng. Ngoài ra chúng ta có thể ghi chép lại thông tin thông qua các sơ đồ tư duy hoặc những hình vẽ minh họa rồi tự diễn giải lại bằng lời của mình. Những vấn đề nào còn mơ hồ hoặc khó hiểu thì đừng ngần ngại trao đổi lại trực tiếp với giảng viên.

5. Tư duy phản biện

Tư duy phản biện xảy ra thông qua các bước: Tiếp nhận vấn đề – suy ngẫm xử lý vấn đề – cho ra đáp án – đặt câu hỏi nhiều khía cạnh quanh đáp án – cho ra đáp án lần nữa. Nghĩa là khi tiếp thu được biết kỹ thông tin nào, chúng ta nên tạo thói quen đặt câu hỏi, ví dụ như: Vì sao? Từ đâu mà nó xuất hiện? Có phương pháp nào khác nữa không? ...

Tư duy phản biện giúp ta nhìn nhận mọi vấn đề bằng cái nhìn đa chiều, chúng ta sẽ thấy thế giới rộng lớn hơn cũng như nắm bắt được nhiều cơ hội mới lạ hơn, rèn luyện được khả năng suy ngẫm và kỹ năng quyết định của mình và thoát ra khỏi lối mòn của tư duy cảm tính (tư duy cảm tính: mù quáng chấp nhận duy nhất một thông tin, đáp án, kết quả của vấn đề).

6. Cân bằng tâm lý và sức khỏe

Thông thường nguyên nhân chính khiến sinh viên rơi vào trạng thái căng thẳng, áp lực xuất phát từ sự kỳ vọng của gia đình, áp lực do chính bản thân của mình tạo ra. Khi trạng thái căng thẳng dẫn đến suy nghĩ tiêu cực kéo dài, ảnh hưởng đến sức khỏe, học tập và các mối quan hệ xung quanh.

Nên tăng thêm năng lượng tích cực, giảm áp lực bằng việc chú trọng chăm sóc sức khỏe thể chất và tinh thần. Chúng ta cần xây dựng chế độ sinh hoạt, ăn uống, nghỉ

ngời hợp lý, đảm bảo đủ giấc ngủ và dành thời gian cho các hoạt động vận động thể chất, hoạt động thể thao

Trên đây là những phương pháp học của em muốn chia sẻ đến các bạn sinh viên. Mỗi người đều có cách những cách học khác nhau, nhưng sẽ giống nhau bởi chúng ta đều có sự cố gắng không ngừng. Học tập không phải là con đường nhanh nhất đến thành công, nhưng đó là con đường chắc chắn nhất, nếu kiên trì và quyết tâm thì thành công sẽ luôn chờ đón chúng ta. Nhớ rằng “trên con đường thành công thì không có dấu chân của kẻ lười biếng”, những lúc chán nản hay mệt mỏi muốn từ bỏ, chúng ta nên nghĩ lại lý do ban đầu mình chọn nó. Thành công không nằm trong tay người khác, nó nằm trong tay chúng ta.

THÔNG TIN TÁC GIẢ

Nguyễn Ngọc Mỹ Trân – Sinh viên K12LHA1 - Trường Đại học Phan Thiết

GIẢI PHÁP LÀM VIỆC NHÓM SINH VIÊN HIỆU QUẢ

Lưu Thị Ngọc Châu

1. Tầm quan trọng của kỹ năng làm việc nhóm đối với sinh viên

Làm việc nhóm là một trong những kỹ năng cơ bản mà bắt buộc mỗi sinh viên đều phải có khi bước chân vào môi trường đại học. Với cách dạy học lấy sinh viên làm chủ đạo, môi trường đại học luôn tạo điều kiện để sinh viên có thể chủ động tìm hiểu nghiên cứu các đề tài theo suy nghĩ của bản thân thay vì hình thức tiếp thu kiến thức thụ động như các cấp nhỏ. Chính vì vậy gần 100% các môn học ở đại học đều cần phải làm việc nhóm, sinh viên có kỹ năng làm việc nhóm tốt cũng sẽ có điểm cao. Làm việc nhóm giúp chúng ta có thêm những mối quan hệ thân thiết. Có rất nhiều mối quan hệ bạn bè, đối tác, đồng nghiệp đều bắt nguồn từ việc làm việc nhóm tại môi trường đại học. Bên cạnh đó, kỹ năng làm việc nhóm cũng giúp sinh viên rèn luyện khả năng giao tiếp, tư duy sáng tạo, phản biện và nhiều yếu tố khác.

- Đối với sinh viên ngành Quản trị khách sạn làm việc nhóm rất quan trọng vì đây không chỉ là kỹ năng sẽ gắn bó với các bạn sinh viên từ khi còn ngồi trên ghế nhà trường đến khi đi làm. Trong môi trường làm việc, dù ở bất kỳ bộ phận nào cũng cần làm việc phối hợp với người khác, môi trường càng chuyên nghiệp và cạnh tranh cao thì kỹ năng làm việc nhóm lại càng quan trọng, do đó kỹ năng làm việc nhóm là một trong những kỹ năng quan mà sinh viên ngành quản trị khách sạn cần phải trau dồi càng sớm càng tốt.

2. Thực trạng hiện nay

2.1. Chưa có những buổi họp nhóm thật sự

Đây là một trong những lỗi sai mà các bạn sinh viên thường hay mắc phải, rất nhiều bạn sinh viên làm việc nhóm nhưng lại chưa từng có một buổi gặp mặt nghiêm túc nào để bàn bạc về nội dung đề tài, thay vào đó các bạn hay chọn cách nhắn tin với nhau, miễn cưỡng thì có thể họp video trên các nền tảng như MS Team, Google Meet,... Tuy nhiên, khi các bạn không gặp mặt trực tiếp sẽ khó để bàn luận sâu về đề tài, chưa kể đến việc họp online bằng cách nhắn tin thường sẽ dẫn đến việc các bạn lười nhắn và cũng lười trình bày ý tưởng hoặc các ý kiến thường sẽ không liên mạch do đó kéo dài thời gian họp khiến các bạn cảm thấy nhàm chán và dễ mất tập trung vào

việc riêng, hình thức họp video cũng tương tự nhưng thường đi kèm theo các vấn đề như đứt mạng, mạng chập chờn, âm thanh ồn ào do môi trường bên ngoài,...

2.2. Chưa phân chia công việc cụ thể

Một lý do nữa khiến các bạn làm việc nhóm không có hiệu quả đó là do không phân chia nhiệm vụ và trách nhiệm cho từng người cụ thể, thường mập mờ và dễ dàng đẩy cho nhau. Nhiều nhóm thường không có phân rõ công việc của nhau, thông thường các bạn sẽ chỉ nói bằng lời rằng "bạn A bạn B làm nội dung, bạn C tìm hình ảnh, bạn D làm PowerPoint". Việc chia công việc bằng lời thường sẽ dễ nhầm lẫn hoặc dễ quên và khiến cho công việc không hoàn thành đúng hạn, đồng thời cách chia như trên thường khiến các bạn dùng đẩy trách nhiệm cho nhau do không cụ thể hóa ví dụ như: Làm nội dung là làm gì, bạn A làm công việc gì bạn B làm công việc gì,... Và khối lượng công việc cũng sẽ không đồng đều dễ gây mâu thuẫn trong nội bộ.

2.3. Không có quy định về thời gian

Một số nhóm không quy định rõ về các thời gian hoàn thành các bước, các khâu của bài tập mà thường trông chờ nhau, ví dụ: chờ bạn làm nội dung gửi word thì mới bắt đầu tìm hình ảnh, bắt đầu làm PowerPoint,... Và nếu một bạn chậm tiến độ sẽ dễ khiến các bạn rơi vào tình huống "nước đến chân mới nhảy", do đó không đủ thời gian để trau chuốt cho bài tập hay tệ hơn là các bạn có thể cãi nhau làm ảnh hưởng đến bầu không khí trong nhóm.

3. Giải pháp

3.1. Họp mặt trực tiếp

Nhóm trưởng hoặc kể cả thành viên trong nhóm nên chủ động hẹn một buổi gặp mặt trực tiếp giữa các thành viên để có thể thảo luận đề tài trước khi bắt tay vào việc làm bài tập. Các bạn có thể lựa chọn địa điểm là nhà của 1 thành viên nào đó ngoại một quán cà phê yên tĩnh thời gian họp có thể là từ 1 đến 2 tiếng hoặc hơn tuy nhiên không được kéo dài quá 1 ngày.

Trước khi đến buổi họp nhóm hoặc trước khi vào thời gian họp 15 phút, nhóm trưởng có thể yêu cầu tất cả các thành viên tra google hoặc tài liệu về đề tài, sau đó giám sát các thành viên đảm bảo tất cả đều thực hiện yêu cầu.

Nhóm trưởng nên chủ động đặt ra các câu hỏi liên quan đề tài của nhóm sau đó lần lượt hỏi ý kiến tất cả các thành viên, mỗi thành viên đều phải nêu lên được ý kiến của bản thân mình, sau khi có được ý kiến của tất cả các thành viên thì sẽ cùng nhau soạn dàn ý cho đề tài.

Cách làm này sẽ giúp cho mọi thành viên trong nhóm đều am hiểu đây là đề tài của nhóm tránh trường hợp các bạn làm qua loa và không chú tâm đến đề tài của nhóm, ngoài ra việc họp nhóm trực tiếp cũng tránh được trường hợp các bạn lười nhắn tin trình bày ý kiến của mình hoặc các vấn đề về mạng làm ảnh hưởng đến chất lượng cuộc họp.

3.2. Cách thức phân chia công việc

Để tránh mắc các lỗi đã nói trước đó về vấn đề phân chia công việc, các bạn có thể áp dụng thử cách như sau:

Sau khi có được dàn ý của đề tài, các bạn nên chia nhóm thành 3 đội nhỏ gồm: Đội soạn nội dung, đội làm PowerPoint và đội thuyết trình. Đội soạn nội dung sẽ bao gồm các công việc: Soạn nội dung cho từng mục nhỏ trong dàn ý đề tài, tổng hợp và chỉnh sửa nội dung, tìm hình ảnh phù hợp. Đội làm PowerPoint sẽ làm công việc: Chuẩn bị laptop, các loại dây kết nối cho buổi thuyết trình, lựa chọn PowerPoint có sẵn hoặc thiết kế PowerPoint phù hợp với đề tài, nộp bài tập cho giảng viên. Đội thuyết trình sẽ có nhiệm vụ: Tóm tắt nội dung để thuyết trình, chuẩn bị các câu hỏi hoặc cách thức tương tác với khán giả, học thuộc nội dung thuyết trình. Đội soạn nội dung sẽ là đội có nhiều thành viên nhất, sau đó đến đội làm PowerPoint và cuối cùng là đội thuyết trình. Tùy vào số lượng thành viên trong nhóm mà có 1 bạn có thể ở nhiều nhóm. Mỗi đội cũng có thể chia 1 bạn làm đội trưởng để báo cáo tiến độ công việc cho các nhóm còn lại. Mỗi đội trưởng nếu muốn đảm bảo các thành viên trong đội có thể hoàn thành nhiệm vụ đúng với mong muốn, có thể miêu tả thêm về các yêu cầu như: thành viên đội soạn nội dung khi gửi bài cần phải gửi bằng file word, không được gửi theo dạng link bài viết,... Hay nhóm làm PowerPoint chỉ nên sử dụng dưới 3 font chữ, màu sắc là màu gì, bố cục chữ và ảnh ra sao... Đối với các bạn đội thuyết trình cần phải diễn đạt nội dung như thế nào, có được sử dụng giấy để cầm hay không,...

Lưu ý, tất cả công việc và nhiệm vụ mỗi nhóm, mỗi người, đội trưởng,... đều phải ghi lại bằng chữ và gửi vào trong group nhóm để đảm bảo trách trường hợp quên hoặc nghe nhầm.

3.3. Quy định chi tiết về các mốc thời gian

Quy định mốc thời gian hay còn gọi là đặt deadline cho mỗi nhiệm vụ, trước khi bắt đầu bắt tay vào làm việc các bạn nên đặt ra các mốc deadline ví dụ: Các bạn có tổng cộng 20 ngày để chuẩn bị bài thuyết trình đề tài của mình, vậy thì ngay từ khi nhận được thông tin các bạn cần lên kế hoạch ngay ngày nào sẽ đi họp, ngày bao nhiêu đội soạn nội dung sẽ nộp bài, ngày bao nhiêu đội PowerPoint bắt đầu làm và hoàn thành trong bao nhiêu ngày, đội thuyết trình cần hoàn thành bản tóm tắt nội dung khi nào, hôm nào sẽ thuyết trình thử trước nhóm.

Khi có các mốc thời gian cụ thể như vậy, các bạn sẽ không phải sợ vấn đề tiến độ công việc có chậm trễ hay không, hay mình có quên việc gì hay không.

THÔNG TIN TÁC GIẢ

Lưu Thị Ngọc Châu – Sinh viên K12KSA2 - Trường Đại học Phan Thiết

TÌM HIỂU ĐẶC SẢN NƯỚC MẮM PHAN THIẾT

Trần Ngọc Sang

1. Tổng quan về nước mắm Bình Thuận

Nghề làm nước mắm đã có từ xa xưa và trở thành một nghề truyền thống ở Bình Thuận. Nước mắm Phan Thiết đã hình thành và phát triển suốt chiều dài 200 năm. Nghề này khá đặc biệt đòi hỏi kỹ thuật riêng cầu kỳ nên không phải nơi nào cũng sản xuất được. Ngay từ khi mới ra đời, nước mắm Bình Thuận đã dần tạo tiếng vang bởi chất lượng hảo hạng nhất nhì trong cả nước.

Nghề làm nước mắm không đòi hỏi máy móc hay công nghệ tân tiến, hiện đại mà quan trọng nhất là kinh nghiệm và lòng yêu nghề. Biết bao thế hệ, bao gia đình ngư dân ở Bình Thuận no đủ nhờ kỹ nghệ làm nước mắm thơm ngon. Bởi trong tất cả các bữa ăn của người Việt không thể thiếu được thứ gia vị đậm đà này.

Sở dĩ nước mắm Bình Thuận nổi tiếng với hương vị đặc trưng, mặn mòi vị biển vì từng khâu chế biến đều được đảm bảo đúng chuẩn. Nguyên liệu được tuyển chọn rất cầu kỳ và kỹ lưỡng. Nước mắm Phan Thiết chủ yếu được làm từ những con cá cơm và cá nục nhỏ nhẩn, tươi nguyên. Mặc dù có nhiều loại cá cơm như cá cơm đỏ, cơm than, sọc tiêu, sọc phấn, phấn chì, cơm lép... nhưng nước mắm được làm từ cơm than và sọc tiêu là thơm ngon và tròn vị hơn cả.

Mỗi năm loài cá cơm nhỏ này chỉ xuất hiện từ tháng 4 đến tháng 8 âm lịch. Theo chia sẻ của những ngư dân làm nghề lâu năm thì thời gian đánh bắt cá cũng rất quan trọng. Cá được thu bắt vào tháng 8, đảm bảo béo ngậy sẽ cho ra những giọt nước mắm mới ngon và đạt độ đậm cao nhất.

Sau khi tuyển chọn nguyên liệu đạt chuẩn ngư dân sẽ bắt đầu giai đoạn ủ cá. Dụng cụ dùng trong sản xuất nước mắm rất đơn giản gồm 3 loại thùng gỗ có kích thước khác nhau là thùng trổ, thùng phơi và thùng chứa. Đặc biệt, mỗi thùng muối cá đều có một lỗ lù để rút nước mắm ở ngang mặt đáy thùng. Thùng phải được vệ sinh đảm bảo sạch sẽ, khô ráo trước khi muối cá.

Công việc đắp lù cũng rất được chú ý. Những người làm nước mắm lâu năm thường sử dụng vỏ ốc, vỏ ken ken hoặc đá bạc ở phía bên trong lỗ lù. Tiếp theo, một

lớp trấu đựng trong bao tải sẽ được đặt lên trên và sau cùng là phủ một lớp muối hạt lên trên.

Mỗi gia đình làm nước mắm Bình Thuận sẽ sở hữu công thức muối cá khác nhau. Tùy từng loại cá mà cho lượng muối ít hay nhiều nhưng thông thường sẽ là 3 phần cá kết hợp với 1 phần muối. Thời gian rút lù, tháo nước cho ra nước bổi ít nhất là 3 ngày sau khi muối cá. Người ta thường trải một lớp lá dừa lên trên mặt cá và sử dụng vỉ nén ngay khi lấy nước bổi ra.

Cá muối bị ép xuống tạo ra phần nước bổi chảy xuống lỗ trống ở phía dưới. Khi hứng đầy thùng, ngư dân lại mức nước bổi đổ lên thùng cá, thực hiện ít nhất mỗi ngày 2 lần cho tới khi cá chín và thấm muối. Đủ thời gian, cá đến kỳ chín khi đó công đoạn rút lù được tiến hành để cho nước mắm chảy ra với một lỗ rất nhỏ được hứng bởi một thùng trống.

Cũng giống như giai đoạn ủ cá, mỗi khi thùng đầy lại được mức đổ lên, lặp lại nhiều lần cho đến khi nước mắm chảy ra trong và không vẩn đục mới có thể dùng được. Đây chính là nước mắm nhất cực kỳ thơm ngon và hấp dẫn. Một lý do đặc biệt khiến cho nước mắm Phan Thiết nổi danh cả trăm năm nay chính là nhờ khâu ủ mắm và đem phơi ngoài trời. Có lẽ, cái nắng cái gió đặc trưng của xứ này đã mang lại hương vị riêng biệt, độc đáo này.

2. Đặc sản nước mắm Phan Thiết

Nhắc đến làng nghề nước mắm Bình Thuận cũng chính là ngợi ca về nước mắm Phan Thiết. Bởi nghề làm nước mắm đặc biệt này đã gắn bó với người dân miền biển Phan Thiết từ những ngày đầu lập địa. Cho mãi đến tận bây giờ, đây vẫn là một trong những nghề sản xuất thủ công lâu đời nhất.

Nghề làm nước mắm ở Phan Thiết phổ biến đến độ bạn có thể cảm nhận được dư vị mặn mà của biển ngay khi vừa chạm tới cửa ngõ Phan Thiết. Đặc biệt, trong những ngày mùa đi đến bất cứ đâu, du khách cũng dễ dàng bắt gặp những sân mắm trải dài hun hút. Địa danh nổi tiếng với vẻ đẹp thiên nhiên tươi đẹp này chính là quê hương của thức quà đặc sản nổi tiếng đó đây.

Đặc sản nước mắm Phan Thiết vinh dự được Tổ chức Kỷ lục Việt Nam chứng nhận là Top 50 đặc sản quà tặng Việt Nam. Ngoài ra, sản phẩm còn được Sách kỷ lục Việt Nam vinh danh trong top 10 nước chấm gia vị nổi tiếng Việt Nam. Không có gì ngạc nhiên khi nước mắm Phan Thiết được xem là một trong những món quà đặc biệt và ý nghĩa nhất của người dân miền biển gửi tặng lễ khách bốn phương.

Những tổ chức lễ hành hay người có dịp được thưởng thức vị đậm đà, lôi cuốn của nước mắm xứ này đều có chung một nhận định. Nếu lựa chọn một đặc sản làm quà lưu niệm đặc trưng dành cho du khách ghé thăm thành phố du lịch Phan Thiết mang về biếu người thân, bè bạn thì nước mắm luôn là lựa chọn số một.

Bạn biết không, nếu được tận mắt ngắm nhìn những sân mắm trải dài miên man, được lắng nghe về quy trình làm nên thứ hương vị đặc trưng, ngon tuyệt này thực sự rất đặc biệt. Và một điều quan trọng nữa, nếu đến đây, các bạn đừng quên mang theo nước mắm Phan Thiết – Món quà quý của biển về với quê hương của chính mình.

THÔNG TIN TÁC GIẢ

Trần Ngọc Sang – Sinh viên: K14DVA1 – Trường Đại học Phan Thiết

TÌM HIỂU ĐỊA DANH CÓ TỪ “TÀ” Ở BÌNH THUẬN

Lê Thị Trâm

1. Đặt vấn đề

Trên vùng đất Bình Thuận hiện nay, có nhiều địa danh mà từ đứng đầu giống nhau. Có thể kể ra như: Hàm (Hàm Thuận, Hàm Tân, Hàm Nhơn (Phú Long hiện nay), Hàm Đức, Hàm Trí, Hàm Dũng (Hàm Thắng hiện nay), Hàm Cần, Hàm Kiệm, Hàm Liêm, Hàm Chính...); Phú (Phú Quý, Phú Long, Phú Hải, Phú Tài, Phú Thủy, Phú Trinh...); Thuận (Thuận Hải, Thuận Hòa, Thuận Minh, Thuận Quý, Thuận Điền); Tân (Tân Thuận, Tân Minh, Tân Xuân, Tân Hà, Tân Tiến, Tân An...). Trong số đó, địa danh có từ “tà” đứng đầu: Tà Dôn, Tà Cú, Tà Mon, Tà Pao, Tà Púra, Tà Răng, Tà Bằng... gợi nên tò mò, kích thích sự tìm hiểu ý nghĩa những địa danh này. Vậy thì những địa danh có từ “Tà” mang ý nghĩa gì, là địa danh thuần Việt hay mang nguồn gốc khác.

2. Nội dung

Trong tiếng Việt, tùy theo danh từ, tính từ hay động từ... mà từ “tà” mang nhiều ý nghĩa khác nhau. Đại Nam quốc âm tự vị của Huỳnh Tịnh Của giải thích “tà” (tính từ) là xiên vẹo, không ngay thẳng, xấu xa(1). Từ điển tiếng Việt của Viện Ngôn ngữ học do cố Giáo sư Hoàng Phê chủ biên, giải thích “tà” (danh từ) là ma quỷ hại người, trừ tà ếm quỷ, đuổi như đuổi tà(2). Từ điển tiếng Việt do Hoàng Long biên soạn, giải thích “tà” (danh từ) là ma quỷ, tiếng gọi chung hồn ma hay quấy phá, trấn ếm tà ma...(3). Nhìn chung, dù ở nghĩa danh từ, tính từ, hay từ loại nào khác, thì từ “tà” khi ghép vào từ khác để trở thành địa danh thì dường như không mang một ý nghĩa cụ thể, rõ ràng nào cả.

Các công trình nghiên cứu về lịch sử hình thành vùng đất cực Nam Trung bộ đều khẳng định, Bình Thuận là nơi có nhiều dân tộc anh em sinh sống. Một trong số cư dân bản địa định cư lâu đời nhất trên vùng đất hoang sơ, sau này mang tên Bình Thuận, là cộng đồng người Chăm. Người Chăm sinh sống và đóng góp nhiều công sức trong quá trình khai phá và hình thành, tạo nên dấu ấn sâu sắc trong sinh hoạt văn hóa của cư dân vùng đất này. Cho đến nay, trong tỉnh Bình Thuận còn lưu giữ hệ thống di tích kiến trúc nghệ thuật đền tháp Chăm; còn nhiều địa danh gọi theo âm Việt (hoặc

Hán Việt) phỏng theo âm địa danh Chăm vốn có trước như Phan Thiết (Hamu' Lithit, Mu Thit), Phan Rí (Pa rik), Phú Hải (Pa jai)...

Vậy thì, các địa danh có từ tà đứng đầu có liên quan gì đến ngôn ngữ Chăm. Chúng tôi tìm đọc Từ điển địa danh đối chiếu Việt - các dân tộc thiểu số miền Trung - Trường Sơn-Tây Nguyên - Nam Bộ của tác giả Sakaya, thấy tác giả giải thích một số địa danh ở Bình Thuận có từ “tà” đứng đầu.

Núi Tà Cú cao 649 m nằm cạnh Quốc lộ 1, thuộc xã Tân Lập, huyện Hàm Thuận Nam. Trên núi có chùa Linh Sơn Trường Thọ (còn gọi là chùa núi Tà Cú), phía sau chùa là tượng Phật Thích Ca nhập niết bàn dài 49 m. Địa danh Tà Cú được Sakaya giải thích có nguồn gốc từ tên gọi Po Ina Nagar Tikuh (Takuh), nghĩa là “xứ nữ thần Takuh”. Tên gọi Takuh được người Việt đọc thành Tà Cú(4). Sakaya còn dẫn ra truyền thuyết về Po Ina Nagar của Champa có nhiều người con, mỗi người cai quản một vùng.

Ngoài địa danh Tà Cú có cách giải thích riêng, thì các địa danh còn lại như Tà Dôn, Tà Mon, Tà Pao... đều được Sakaya có một kiểu giải thích ý nghĩa chung. Có thể khái quát như sau: “từ Tà (nguồn gốc từ chữ Ja chỉ giới tính nam, ông này, ông kia) + tên riêng”.

Núi Tà Dôn cao 386 m nằm cạnh quốc lộ 1, thuộc xã Hàm Đức, huyện Hàm Thuận Bắc. Trong các bộ địa chí của triều Nguyễn (Hoàng Việt thống nhất dư địa chí, Đại Nam nhất thống chí, Đồng Khánh dư địa chí), núi Tà Dôn có các tên gọi khác như Long Thạnh, Tà Bông, Tà Bôn. Địa danh Tà Dôn được Sakaya dành rất nhiều chữ nghĩa để giải thích. Nhưng tựu trung lại, “chữ Tà ở vùng Bình Thuận là từ đọc chệch âm từ chữ Ja (chỉ giới tính nam của người Chăm) gắn với tên riêng (người, vùng đất, núi, sông, suối của các dân tộc Chăm, Raglai, K'ho) mà thành. Tà Dôn có thể biến âm từ Ja Ndaong/Đong – chỉ người quản lý vùng đất của người Chăm thuộc khu vực Đồng Nai Hạ (Ndaong Nai/Đong Nai)”(5).

Tà Mon là địa danh thuộc xã Tân Lập, huyện Hàm Thuận Nam. Sau năm 1975, hình thành thôn dân cư Tà Mon có 610 hộ/2.443 khẩu (tháng 6/2023). Năm 2023, tuyến đường cao tốc Dầu Giây - Phan Thiết được xây dựng có đoạn đi ngang qua thôn. Tà Mon còn là tên một cây cầu trên quốc lộ 1, một hồ thủy lợi và một khu rừng thuộc rừng phòng hộ Sông Móng – Ka Pét. Tà Mon được giải thích là từ Tà từ chữ Ja (chỉ

giới tính nam, ông này, ông kia) còn Mon là tên riêng. “Ja Mon có thể tên đất do ông Ja Mon khai hoang hoặc là tên nhân viên Champa (Chăm, K’ho hay Raglai) quản lý vùng này”(6).

Tà Pao là địa danh thuộc xã Đồng Kho, huyện Tánh Linh, nơi có Trung tâm Thánh mẫu Đức Mẹ Tà Pao, công trình thủy lợi Tà Pao. Tà Pao/Bao cũng được giải thích là đất do ông Ja Pao khai hoang hoặc là tên nhân viên nhân viên Champa (Chăm, K’ho hay Raglai) quản lý vùng này. Nhưng theo một nguồn tài liệu khác cho rằng, Tà Pao là tiếng K’ho, “tà” là bên sông, Pao là một tên riêng của người chủ bên đó(7).

Đèo Tà Púra trên đường ĐT713 từ Võ Xu (huyện Đức Linh) lên thị trấn Đa M’ri (huyện Đa Hoài, Lâm Đồng) trên quốc lộ 20. Suối Tà Púra ở khu vực đèo Tà Púra, nằm trong rừng khu vực giáp ranh 2 huyện Đức Linh – Tánh Linh. Tà Púra cũng được giải thích là đất do ông Ja Púra khai hoang hoặc là tên nhân viên nhân viên Champa (Chăm, K’ho hay Raglai) quản lý vùng này).

Tại đảo Phú Quý, nơi địa bàn người Chăm sinh sống xa xưa, từ “tà” là phương ngữ, dùng để chỉ khu vực nào đó. Như một số đất rẫy thuộc xã Tam Thanh gọi là “tà”: tà Bà Bung, tà Gò Lãng, tà đồng...(10).

Trong “Danh mục địa danh dân cư, sơn văn, thủy văn, kinh tế xã hội phục vụ công tác thành lập bản đồ phân đất liền tỉnh Bình Thuận”(8), chúng tôi nhận thấy thống kê nhiều địa danh có từ “tà” đứng đầu.

Núi Tà Bằng, rừng Tà Bằng thuộc xã Bình An, huyện Bắc Bình. Trên núi có hồ tên gọi piscine rất đẹp, thu hút khách du lịch.

Suối Tà Răng (Tà Ràng) thuộc xã Thắng Hải, huyện Hàm Tân là vạch phân định ranh giới tự nhiên giữa tỉnh Bình Thuận và Bà Rịa Vũng Tàu(9).

Cầu Tà Mỹ, sông Tà Mỹ, sông Tà Là Ngầu thuộc xã La Ngâu, huyện Tánh Linh. Khu vực hai con sông này có cảnh quan thiên nhiên đẹp. Hiện nay, nhiều khu du lịch được hình thành thu hút khách du lịch các nơi đến tham quan, nghỉ dưỡng.

Ngoài ra xã La Ngâu, huyện Tánh Linh còn xuất hiện nhiều địa danh có từ “tà” như: suối Tà Rô, suối Tà Hạp, suối Tà Lũ, suối Tà Phà Tung...

Điều này đặt ra một nghi vấn, đó là có phải chăng từ Tà liên quan đến ngôn ngữ người K'ho, Ra Glai, những tộc người bản địa sống trên vùng Trường Sơn – Tây Nguyên. Tuy nhiên, chúng tôi vẫn chưa có nguồn tư liệu chính xác để khẳng định điều này.

Trong quá trình tìm hiểu, chúng tôi được biết tiếng Khmer có từ tà trong “Neak Tà”. Theo tác giả Kiêm Đạt(11), Neak là có nghĩa con người nói chung, Tà là người đàn ông đứng tuổi. Neak Tà có nghĩa là những vị thần linh. Neak Tà ghép với các từ khác có nghĩa là các vị thần cai quản điều gì đó như: Neak Tà Meha Sros (thần cai quản phum sóc), Neak Tà Watt (thần chùa chiền, đền miếu), Neak Tà Ra Chay (thần ao hồ, ngã ba sông), Neak Tà Đom Chreay (thần cây đa, cây đề). Giả thuyết đặt ra, có thể chủ nhân của các nền văn hóa cổ xưa đã có sự giao lưu văn hóa, để từ đó xảy ra sự “pha trộn” ngôn ngữ giữa các tộc người.

Địa danh trên vùng đất Bình Thuận mang nhiều yếu tố lịch sử, văn hóa đan xen với nhau. Truy tìm rõ nguồn gốc tên gọi, ý nghĩa địa danh là điều vô cùng khó khăn, không thể đạt thành kết quả trong một hai chớp mắt mà cần có quá trình nghiên cứu, tích lũy dài hơi. Địa danh trên vùng đất Bình Thuận luôn ẩn chứa bên trong nhiều điều mà khi khám phá được, làm ta thấy yêu thêm vùng đất này.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Huỳnh Tịnh Paulus Của (1895), Đại Nam quốc âm tự vị, tr.937;
2. Hoàng Phê (chủ biên) (2006), Từ điển tiếng Việt, Nxb Đà Nẵng, tr.881;
3. Hoàng Long (2012), Từ điển tiếng Việt, Nxb Hồng Đức, tr.808;
4. Sakaya (2020), Từ điển địa danh đối chiếu Việt-các dân tộc thiểu số miền Trung-Trường Sơn-Tây Nguyên-Nam Bộ, Nxb Tri thức, Hà Nội, tr.135, tr.136;
5. https://vi.wikipedia.org/wiki/%C4%90%E1%BB%A9c_M%E1%BA%B9_T%C3%A0_Pao;
6. Ban hành kèm theo Thông tư số: 32/2015/TT-BTNMT ngày 30 tháng 6 năm 2015 của Bộ trưởng Bộ Tài nguyên và Môi trường;
7. Quyết định số 1571/QĐ-TTg, ngày 28/11/2006 của Thủ tướng Chính phủ về việc xác định tuyến địa giới hành chính giữa tỉnh Bình Thuận và tỉnh Bà Rịa Vũng Tàu;

8. Hà Ngân (2023), Phú Quý lượm lặt nghĩ suy, Tạp chí Văn nghệ Bình Thuận, tháng 7-8;
9. buddhismtoday.com/viet/pgtg/PhatgiaioKHMER.htm, truy cập ngày 19/9/2023;

THÔNG TIN TÁC GIẢ

Lê Thị Trâm – Sinh viên: K13DVA1 – Trường Đại học Phan Thiết